

ISSN 1899-864X

9 771899 864004

REDAKCJA
tel. 662 061 331

ODWIEDŹ NASZ PORTAL

GOLUB- CGD.PL

Bieżące informacje
z regionu
pod Twoją ręką

WYWIAD

Skąd zmiany
w urzędzie miasta?

str. 2 - Aktualności

GOLUB-DOBRZYŃ

Wodomierze
trzeba wymienić

str. 3 - Aktualności

GMINA ZBÓJNO

Rajd wokół jeziora

str. 8 - Aktualności

CZWARTEK
10 PAŹDZIERNIKA 2024

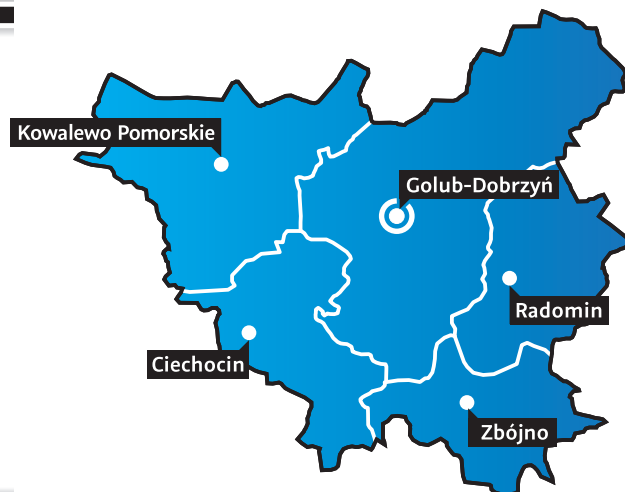
ISSN: 1899-864X

2,99 zł

w tym 5% VAT

nr 41/2024 (830)

CGD

TYGODNIK REGIONU GOLUBSKO-DOBRZYŃSKIEGO

Budżet jest nierealny?

GOLUB-DOBRZYŃ ▶ Na ostatniej sesji Rady Miasta Golubia-Dobrzynia rozgorzała gorąca sytuacja na temat odwołania skarbnika miasta Jacka Dowgiałła oraz audytu sytuacji finansowej Golubia-Dobrzynia. Przybliżamy informacje dotyczące stanu miejskiej kasy

Jeszcze na samym początku sesji rady miasta radny Łukasz Pietrzak z Komitetu Wyborczego NAS Mariusza Piątkowskiego złożył wniosek, aby do porządku sesji dołożyć punkt wyjaśniający przyczyny dowołania w sierpniu skarbnika miasta Jacka Dowgiałła. W punkcie dotyczącym sprawozdania burmistrza miasta Dominika Piotrowska oddała głos audytorowi z kancelarii prawnej Leśni & Wspólnicy, który przedstawił audyt finansów miasta.

– Na podstawie danych zawartych w projekcie wieloletniej prognozie finansowej oszacowane zostały zdolności inwestycyjne, finansowe i kredytowe

gminy, a przy okazji Państwa sytuacja finansowa – mówił audytor Michał Pruski. – Racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi to przede wszystkim zarządzanie ich długiem, co obejmuje proces podejmowania decyzji odnośnie wyboru instrumentów dłużnych w gospodarce finansowej jednostki, pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania zadań, spłaty już zaciągniętych i planowanych do zaciągnięcia zobowiązań oraz obsługi zadłużenia. No i oczywiście, i przede wszystkim, realizacja zadań bieżących.

Audytor wyjaśnił podstawowe pojęcia ekonomiczne ważne dla zrozumienia sytuacji finansowej miasta. Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi w przypadku osiągnięcia wartości dodatnich lub w przypadku ujemnego wyniku stanowi deficyt operacyjny. Nadwyżka operacyjna to część budżetu jednostki, która może zostać wykorzystana na spłatę zaciągniętych zobowiązań. Pozostała część może być wykorzystana na finansowanie inwestycji.

dokończenie na str. 4

Golub-Dobrzyń

Dbają o ciepło w szkole

Trwa realizacja zadania „Budowa instalacji gazowej dla Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Brodnickiej”. Koszt inwestycji to prawie 900 tysięcy złotych.

Przedmiot umowy obejmuje przebudowę kotłowni w budynku szkoły przy ul. Brodnickiej wraz ze zmianą źródła ciepła, podłączeniem do gazu oraz wymianą wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania w budynku, wraz z częściową wymianą instalacji wewnętrznej wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej i towarzyszącymi im robotami budowlanymi. Termin realizacji to 12 tygodni, natomiast wartość robót to 895 000,00 zł. Na czas remontu wszystkie klasy zostaną przeniesione do budynku przy ul. Zamkowej. Realizacja zadania jest w 90% dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

W Szkole Podstawowej nr 1 im. Konstytucji 3 Maja w Golubiu-Dobrzyniu „Jedynka” trwają prace zmierzające do wymiany kotła na gazowy. Zakończono położenie pły-

tek podłogowych w kotłowni i prace przygotowawcze do ustawienia kotła gazowego oraz zasobnika na ciepłą wodę. W części piwnicznej wykonano instalację gazową, zakończono kładzenie instalacji ogrzewania podłogowego w trzech klasach i świetlicy. Trwa wyrównywanie i gładzenie ścian w pomieszczeniach. Wykonano próby szczelności na ułożonej części instalacji CO. Informatyk wykonuje prace związane z dostarczeniem internetu do sterownika kotła gazowego.

Wykonawca dotrzymuje terminów wykonania poszczególnych prac i zapewnia o zakończeniu remontu zgodnie z założeniem pod koniec listopada. Na zdj. dyrektor szkoły podstawowej nr 1 oraz burmistrz Dominika Piotrowska oraz pracownicy firmy wykonującej remont.

(ak), fot. nadesłane

Skąd zmiany w urzędzie miasta?

WYWIAD ➤ W poprzednich wydaniach Tygodnika CGD informowaliśmy o podejmowanych działaniach w Urzędzie Miasta Golubia-Dobrzynia oraz o zmianie personalnej na stanowisku skarbnika miasta. W mediach społecznościowych oraz w opinii publicznej rozgorzała dyskusja na temat zmian kadrowych wprowadzanych przez burmistrza Dominikę Piotrowską, którą zapytaliśmy o uzasadnienie decyzji

– Pani Burmistrz, w sierpniu minęło 100 dni od objęcia przez Panią funkcji wójtowskiej. Jak Pani ocenia ten czas?

– Objęłam stanowisko burmistrza 7 maja, a więc czas mojej pracy przypadł w okresie wiosenno-letnim. Wiązało się to z koniecznością podjęcia wielu działań. W trakcie kampanii wyborczej wielu mieszkańców oczekiwało wzbogacenia oferty kulturalnej i sportowej miasta, ożywienia golubskiej starówki, co starałam się zrealizować jak najlepiej, nie generując zbyt wysokich kosztów. Ale nie tylko tym się zajmuję! Na bieżąco analizujemy wraz ze współpracownikami budżet miasta, który niestety nie wygląda dobrze. Już w pierwszych tygodniach mojej pracy musiałam podjąć decyzję o zaciągnięciu kredytu w rachunku bieżącym, bo zastane rozwiązania powodują, że wydatki miasta znacznie przewyższają dochody i nie można płać podstawowych zobowiązań. Piszę pisma i prowadzę wiele rozmów, m. in. z wojewodą kujawsko-pomorskim i marszałkiem województwa, szukając rozwiązań poprawy naszej sytuacji finansowej i pozyskania dodatkowych środków z innych źródeł, które wsparłyby nasze miasto.

– A zmiany kadrowe?

– Pierwszego dnia pracy w roli burmistrza okazało się, że zastępca burmistrza złożyła dokumenty stwierdzające jej nieobecność w pracy. W urzędzie nie było też sekretarza miasta, nie obsadzono etatów do obsługi rady miasta, mimo że wcześniej były tam zatrudnione 2 osoby, brakowało sekretarki, umowę rozwiązał radca prawny. Jednocześnie okazało się, że poprzedni burmistrz 30 kwietnia br., a więc już po przegranych wyborach, wydał zarządzenie o zmianach struktury organi-

zacyjnej urzędu miasta, w którym założył etaty m. in. 4 pracowników w roli zastępców kierownika Wydziału Infrastruktury, 2 pracowników Biura Promocji i Informacji. Należało ten stan uporządkować, bo w dziale infrastruktury nie potrzeba aż 4 zastępców kierownika, a promocją zajmuje się obecnie sekretariat. Dodatkowe etaty generują kolejne koszty, a na to nas nie stać. Podjęłam więc decyzję o likwidacji Biura Informacji i Promocji, o likwidacji Wydziału Gospodarczego i połączeniu go z Wydziałem Komunalnym.

– Wróćmy do budżetu miasta...

– Obecnie budżet naszego miasta, a więc planowane roczne dochody, wydatki oraz przychody i rozchody wykazuje stan naruszenia równowagi budżetowej, poprzez ustalenie większych wydatków niż dochodów, a więc deficyt, a co gorsza występujący deficyt operacyjny,

który oznacza konieczność zaciągania kredytów na normalne funkcjonowanie, nie mówiąc już o inwestycjach. Wieloletnia prognoza finansowa wskazuje, że problematyczny będzie rok 2025 i 2026, a brak reakcji i zdecydowanych rozwiązań niesie ryzyko ogromnych problemów z jego uchwaleniem na kolejny rok. Stąd szukamy oszczędności na wielu płaszczyznach i aktywnie szukamy rozwiązań, by temu zaradzić. Do tego niezbędny jest sprawnie działający wydział finansowy i skarbnik, który stoi na jego czele, mający wiedzę na temat założeń i planów finansowych. Długotrwała nieobecność skarbnika miasta utrudniała mi podejmowanie decyzji o dalszym funkcjonowaniu miasta i kierunkach jego rozwoju. Zleciłam wykonanie audytu finansowego i na ostatniej sesji rady miasta przedstawiono jego wyniki.

– Dlatego skarbnik został od-

wołany?

– Długo zwlekałam z tą decyzją, upatrując szansy na współpracę ze skarbnikiem, który pełnił tę funkcję od 10 lat. Jednak wiele osób – współpracowników i radnych wskazywało na liczne problemy związane z nieobecnością skarbnika. Trzeba pamiętać, że stoimy przed wyzwaniem uchwalenia budżetu na przyszły rok. Rozmawiamy z kierownikami jednostek organizacyjnych, którzy zgłaszają niedoszacowanie ich budżetów i braki finansowe jeszcze do końca bieżącego roku, na co musimy reagować i szukać środków. Nie wspomnę, że zostały uruchomione środki z KPO i jest to dla miasta ogromna szansa, by z nich skorzystać, ale potrzebna jest nam przejrzysta gospodarka finansowa i odpowiedzialni urzędnicy.

– W Domu Kultury i w OSiR też zmieniła Pani dyrektorów?

– Kierownicy OSiR-u i Domu

Kultury postanowili z własnej inicjatywy rozwiązać umowy o pracę. W strukturach tych jednostek organizacyjnych nie przewidziano stanowisk zastępców i brak było osób odpowiedzialnych za ich funkcjonowanie, a trzeba pamiętać, że był to okres wielu wydarzeń kulturalnych i sportowych, wymagający bieżących decyzji kierowniczych, w tym kontroli budżetu i wydatkowania środków. Dlatego należało powierzyć obowiązki kierownicze osobom zastępującym dyrektorów jednostek na czas ich nieobecności. W związku z decyzjami kierowników o rozwiązaniu ich umów za wypowiedzeniem zostaną przeprowadzone odpowiednie procedury, by te stanowiska kierownicze zostały obsadzone.

– Jakie ma Pani plany na przyszłość?

– Zależy mi, by nasze miasto piękniało i się rozwijało, a naszym mieszkańcom żyło się tu dobrze. Jest wiele spraw, z którymi muszę się mierzyć na co dzień, ale kandydując na stanowisko burmistrza miasta, byłam tego świadoma. Może nie mówię o tym zbyt dużo, jednak wyznaję zasadę, że lepiej jest działać i osiągać cele niż narzekać. W ostatnim czasie złożyliśmy wniosek o 100% dofinansowanie utworzenia żłobka dla 21 dzieci, którego siedziba będzie mieściła się w niewykorzystywanych obecnie pomieszczeniach byłego gimnazjum. Wspólnie z Agrolukiem zmodernizowaliśmy tzw. czarną drogę. Mamy zaawansowane rozmowy z marszałkiem w sprawie modernizacji ulicy Słuchajskiej. Realizujemy zadania wynikające z naszej obecności w MOFT, czyli Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia i przygotowujemy się do wspólnych projektów.

– Dziękuję za rozmowę.

(ak), fot. archiwum

Gmina Radomin

Będzie renowacja zabytkowej dzwonnicy

7 października 2024 r. wójt gminy Radomin Piotr Wolski, przy udziale skarbnika gminy Anny Gutkowskiej podpisał umowę dotacyjną z ks. Leszkiem Błaszczakiem, proboszczem Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jakuba Apostoła na realizację zadania pn. „Renowacja zabytkowej dzwonnicy przy kościele pw. św. Jakuba w Płonnem.”

Wsparcie finansowe pochodzi z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Termin zakończenia inwestycji ustalono na dzień 31 lipca 2025 r. W ramach projektu przyznano parafii dotację w wysokości 407 526,00 zł, która składa się z dwóch głównych źródeł

finansowania: 399 375,48 zł (98% całkowitej wartości projektu) pochodzi ze środków Rządowego Programu Odbudowy Zabytków oraz 8 150,52 zł (2% całkowitej wartości projektu) to wkład własny z budżetu Gminy Radomin na 2024 r.

– Renowacja dzwonnicy przy kościele pw. św. Jakuba Apostoła to ważny krok w kierunku zachowania dziedzictwa kulturowego Płonnego oraz wzmocnienia lokalnej tożsamości historycznej. Zabytkowa dzwonnica, będąca nieodłącznym elementem kra-

jobrazu naszej gminy, zasługuje na odpowiednie zabezpieczenie i odnowienie, aby mogła służyć przyszłym pokoleniom – podaje UG Radomin.

Celem projektu jest przywrócenie pierwotnego wyglądu dzwonnicy oraz zapewnienie jej

bezpieczeństwa konstrukcyjnego. Prace obejmować będą m.in. renowację elewacji, wzmocnienie konstrukcji, a także zabezpieczenie dzwonnicy przed działaniem warunków atmosferycznych.

(ak)

Wodomierze trzeba wymienić

GOLUB-DOBRZYŃ ▶ Część mieszkańców Spółdzielni Mieszkaniowej w Golubiu-Dobrzyniu zastanawia się, czy wymiana wodomierzy, którą planuje spółdzielnia, jest potrzebna i ile może kosztować? Wyjaśniamy wątpliwości

W czerwcu tego roku na walnym zebraniu członków Spółdzielni Mieszkaniowej im. Henryka Rogowskiego w Golubiu-Dobrzyniu podjęto decyzję o wymianie wodomierzy. Jest to związane z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 roku o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw. Przepisy państwowe zobowiązują spółdzielnie mieszkaniowe do wymiany wodomierzy zamontowanych przed 21 maja 2021 roku, urządzeniami posiadającymi funkcję zdalnego odczytu do 1 stycznia 2027 roku.

Na walnym zebraniu członków spółdzielni postanowiono, aby od października 2024 roku rozłożyć wymaganą kwotę na wodomierze dla danego mieszkania na 12 rat (w zależności czy dany lokal ma 2 lub 4 wodomierze). Po 12 miesiącach pozycja ta zniknie z czynszu.

– Wodomierze są własnością mieszkańców, nie spółdzielni, więc to oni ponoszą koszty ich wymiany – podkreśla Hanna Grzywińska, prezes Spółdzielni Mieszkaniowej w Golubiu-Dobrzyniu. – Jeśli właściciele mieszkań zdecydują się na

ich sprzedaż, mogą opłatę za wodomierze przerzucić na nabywcę. Te nowe wodomierze oprócz możliwości zdalnego odczytu, co jest wymagane na mocy unijnej dyrektywy, mają funkcję naliczenia kropelkowego, co rozwiąże problem ginącej wody. Niestety obecne wodomierze nie są doskonałe i nie naliczają „kropelkowych” ilości. W konsekwencji różnica między odczytami dokonywanymi przez mieszkańców, a zbiorczym licznikiem wodociągów wynosi 80 tys. złotych rocznie. To kwota, którą spółdzielnia i wszyscy mieszkańcy płacimy, a powinni indywidualni lokatorzy.

Poza codziennym odczytem system pozwala dokonywać obliczeń zużycia wody w żądanym przedziale czasowym, detekcję przecieku np. na spłuczce, detekcję pękniętego wężyka, przekroczenia dziennej dawki zużycia wody, informację o braku poboru wody w ciągu 28 dni. Alarmy o powyższych zdarzeniach przekazywane są natychmiast mailowo do mieszkańca, oczywiście gdy poda się adres mailowy.

– Nasze zamówienie obejmuje 44 budynki, około 6-7 tysięcy sztuk wodomierzy – dodaje Hanna Grzywińska. – Każda firma za tak indywidualne zlecenie oczekuje zaliczki. Spółdzielnia nie dysponuje środkami na ten cel. Fundusz remontowy idzie na docieplenia i naprawy bloków. Dotarli do nas sygnały, że zapłata jednorazowo niemal 500 złotych czy 1000 złotych za wymianę wodomierzy dla jednego mieszkania to duże obciążenie. Zdecydowano więc o systemie ratalnym na 12 miesięcy, od października 2024 do 30 września 2025. System rat za wodomierze wygląda nieco inaczej niż przy zakupie sprzętu w sklepie, ponieważ u nas wymagana jest zaliczka, a montaż wodomierzy będzie sukcesywny. Rozpocznie się w 2025 roku i powinien się w tym roku skończyć. Mieszkańcy spółdzielni, którzy nie wyrażają woli na opłaty ratalne, będą zobowiązani do zapłaty całej kwoty jednorazowo. Faktycznie zabrakło jednego zdania wyjaśnienia dla mieszkańców, ale wierzę, że teraz te informacje dotrą do nich.

Prezes spółdzielni dodaje również, że w najbliższym czasie, od listopada, nastąpi obniżenie zaliczki na centralne ogrzewanie.

– W związku ze zmianą taryfy w Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej w Golubiu-Dobrzyniu [pisaaliśmy o tym w jednym z wrześniowych numerów naszego tygodnika – przyp. red.] planujemy zmniejszyć zaliczki na centralne ogrzewanie od miesiąca listopada od 20 do 30 procent w zależności od budynku – podkreśla prezes Spółdzielni Mieszkaniowej w Golubiu-Dobrzyniu.

(Szyw)
fot. ilustracyjne

Cena za jeden wodomierz wynosi 239,54 zł brutto.

W skład tej ceny wchodzi:

• **Wodomierz hybrydowy FRANCO INOX 1,6 m³/1h R-100 przystosowane do odczytu radiowego, z zaworem zwrotnym**
– **69,01 zł**

• **Moduł radiowy** – **88,45 zł**

• **Demontaż i montaż wodomierza**
– **43,20 zł**

• **Urządzenie antykropelkowe** – **19,44 zł**

• **Montaż zaworu antykropelkowego**
– **19,44 zł**

Bramka, czyli urządzenie, które będzie zbierało dane (zużycie wody) ze wszystkich wodomierzy w spółdzielni
– **cena 11 808,00 brutto – 6,25 zł na jedno mieszkanie**

Wodomierze posiadają gwarancję na cały okres legalizacji wodomierza, czyli 5 lat.

Powiat

Zielona transformacja

W poniedziałek (7 października) samorządowcy z województwa kujawsko-pomorskiego wzięli udział w spotkaniu dotyczącym pożyczki wspierającej tzw. zieloną transformację samorządów finansowaną z Krajowego Planu Odbudowy, zorganizowanym przez wojewodę kujawsko-pomorskiego Michała Sztybela oraz prezesa zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego Mirosława Czekaja w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy.

Na zaproszenie wojewody oraz prezesa w spotkaniu uczestniczyli również starosta Jacek Foksiński oraz wicestarosta Zbigniew Warnel. Pożyczka wspierająca zieloną transformację miast to instrument, z którego skorzystają m. in. jednostki samorządu terytorialnego (JST)

i spółki komunalne. Środki można przeznaczyć na przykład na inwestycje w tereny zielone czy termomodernizację i odnawialne źródła energii (OZE). Budżet instrumentu to około 40 miliardów złotych.

Pożyczka jest udzielana na okres nawet do 20 lat. Jej opro-

centowanie (w zależności od projektu i statusu podmiotu ubiegającego się o środki) wynosi od 0 do 1 proc. W przypadku części projektów możliwe jest też umorzenie 5 procent kapitału pożyczki. Karencja w spłacie kapitału wynosi do 24 miesięcy od daty zakończenia realizacji inwestycji.

Pożyczka nie wiąże się z prowizją, ani opłatami za jej udzielenie i obsługę. Może sfinansować do 100 proc. kosztów kwalifikowanych netto (bez podatku VAT), z zastrzeżeniem posiadania zdolności kredytowej do jej spłaty. Finansowanie może dotyczyć wyłącznie projektów zgodnych

z zasadą Do No Significant Harm (DNSH), która oznacza, że żadne działania finansowane ze środków unijnych nie mogą pogarszać stanu środowiska naturalnego i przyczyniać się do eskalacji kryzysu klimatycznego.

(Szyw)

Golub-Dobrzyń

Budżet jest nierealny?

dokończenie ze str. 1

– Wartość nadwyżki operacyjnej jest podstawowym miernikiem kondycji finansowej – wyjaśnił audytor. – Im większe, tym w lepszej jest ona kondycji finansowej. W tym roku nadwyżka finansowa wynosi ponad minus 4 miliony złotych. W planach finansowych na rok następny wynosi już na plus ponad 4 miliony złotych.

– W roku 2024 planowane wydatki bieżące są o ponad 11 milionów złotych wyższe od wykonania w budżecie roku 2023, jednocześnie w kolejnym roku planowana jest redukcja wysokości wydatków bieżących o 8,1 milionów złotych, tj. do poziomu z roku 2022 – wyliczał na sesji Michał Pruski. – Warto w tym miejscu zauważyć, że mimo znaczącego spadku wydatków bieżących w roku 2025 zakładany jest równocześnie wzrost dochodów z tytułu subwencji o kwotę 3 102 972 złotych, tj. w głównej mierze środków przeznaczonych na zadania oświatowe gminy, przekazywanych w postaci subwencji oświatowej. Założony wzrost subwencji oświatowej powiązany winien być z zakładanym zwiększeniem nakładów na te zadania wynikającym z większej liczby uczniów w szkołach publicznych, tym samym o taką samą wielkość winny wzrosnąć oświatowe wydatki bieżące. Z powyższego wynika, że realny spadek wydatków bieżących na inne zadania publiczne niż związane z oświatą będzie wynosić ponad 11 milionów złotych.

Audytor zwrócił uwagę, że Gmina Miasto Golub-Dobrzyń w kolejnych latach planowała pozyskiwać dochody z tytułu sprzedaży majątku w latach 2024-2026 w kwotach 648 489,86 zł w roku 2024 oraz po 300 000,00 zł w latach 2025 i 2026.

– Zasadnym jednakże byłoby wskazanie w objaśnieniu wartości do wieloletniej uchwały finansowej jakie nieruchomości będą przeznaczone do sprzedaży w celu uzyskania wskazanych w prognozie kwot dochodów – podkreślał na sesji audytor.

Ponadto w prognozie wskazano, że w latach 2024-2025 gmina otrzyma dotacje na realizację zadań majątkowych w kwocie 8,17 mln zł. W objaśnieniach do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej wskazano, że „w odniesieniu do planowanych dochodów majątkowych, bazowano głównie na prognozowanej kwocie dofinansowania dla zaplanowanych do realizacji projektów przy współudziale środków UE i funduszach krajowych”.

– Tak przedstawiony sposób prognozowania nie zapewnia gwarancji uzyskania takich dochodów – zwrócił uwagę Michał Pruski.

Z informacji przekazanych na sesji rady miasta w budżecie oraz wieloletniej prognozie finansowej założono w roku 2024 znaczący wzrost dochodów z tytułu podatku od nieruchomości (o 34,82% w stosunku do wykonania roku 2023) oraz niewielki wzrost wpływów z tego źródła w kolejnym roku (o 0,86%). W kolejnych latach prognozowany jest wzrost dochodów z tego podatku od 2027 roku o 3% rocznie. W roku 2024 zakładany wpływ wynosi 10 715 892,00 zł, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2023 o 2,7 miliona złotych.

– Budżet jest nierealny – podsumował Michał Pruski. – Za chwilę Państwo nie będziecie mieli pieniędzy na ZUS-y i pensje dla nauczycieli. Ta kadencja będzie polegała na ograniczeniu wydatków. Nie wydaje mi się, że będzie Państwo w stanie w cokolwiek zainwestować. Już dziś widać, że ten

budżet to jest fikcja. Także dużo pracy, ale efektów dla społeczeństwa będzie niewiele. Raczej będziecie Państwo walczyli o przetrwanie, a nie zainwestowanie w miasto.

– Niestety, my wydajemy więcej niż mamy dochodów – powiedziała na sesji burmistrz Golubia-Dobrzynia Dominika Piotrowska. – Nie mamy z czego tego spłacać, więc banki podchodzą do tego bardzo komercyjnie i nie są zainteresowane daniem nam kredytu. Nasze wskaźniki palą się na czerwono. Zaplanowano na rok 2025 nadwyżkę budżetową prawie 5 milionów złotych, co jest tak naprawdę fikcją.

– Szanowni radni, nie wiem do kogo mam się zwrócić – pytał Piotr Kowalczyk, wiceburmistrz miasta. – Może radny Pietrzak, radna Godlewska, radny Stawski, może radny Zaporowicz wyjaśni nam, może mają wiedzę, co tu się dzieło? Panie Pietrzak, nie będę z Panem dyskutował, bo z cyframi nie ma co dyskutować.

– Szkoda, że pan z audytu nie był na komisji budżetu wczoraj – pytał radny Łukasz Pietrzak. – Szkoda, że nie ma połączonych komisji rady miasta. Wszyscy mieliby możliwość zapoznania się z audytem. Nie byłoby wtedy takich pytań pana burmistrza. Może by Pan spytał wtedy pana skarbnika? Nie ma tej dyskusji, nie ma tej otwartości.

Po sesji burmistrz Golubia-Dobrzynia poinformowała mieszkańców miasta o sytuacji finansowej na swoim profilu w mediach społecznościowych.

– W roku 2024 planowany poziom wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi wzrósł w stosunku do roku 2023 o 7,68 miliona złotych do poziomu 39,4 milionów złotych, jednocześnie

gmina zakłada, że wydatki te w roku 2025 ulegną zmniejszeniu o blisko 2 miliony złotych – píše Dominika Piotrowska. – Biorąc pod uwagę wynikające z projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2025 roku zakładane kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (wzrost o 326 złotych) oraz minimalnej stawki godzinowej (wzrost o 2,10 złotych) należałoby przyjąć, że przynajmniej część pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych samorządu otrzyma podwyżkę wynagrodzenia w celu dostosowania do wymogów w tym zakresie. Planowanie tak znaczącego spadku wydatków na wynagrodzenia wiązać się może wyłącznie ze znacznym ograniczeniem zatrudnienia w tych jednostkach, co jednocześnie może zagrozić realizacji zadań gminy. W 2025 roku zgodnie z zapisami prognozy finansowej planowana jest redukcja wydatków na ten cel o blisko 2 miliony złotych.

Deficyt i zadłużenie

Obecna sytuacja finansowa miasta jest niepokojąca. W budżecie na bieżący rok zaplanowano deficyt na poziomie -4 400 844,95 zł. Oznacza to, że Golub-Dobrzyń nie jest w stanie pokryć podstawowych wydatków z dochodów własnych, takich jak podatki lokalne czy udział w podatkach dochodowych. Aby zrealizować niezbędne zadania publiczne, miasto musi polegać na sprzedaży majątku oraz zaciąganiu nowych zobowiązań finansowych.

Prognozy na 2024 rok wskazują, że zadłużenie Golubia-Dobrzynia z tytułu pożyczek i kredytów wyniesie aż 31 246 055,96 zł, wliczając w to planowane nowe zobowiązania na sumę 3 251 426,92 zł. Co gorsza, symulacje finansowe pokazują, że wskaźnik spłaty zobowiązań nie zostanie spełniony w 2026 roku, co może uniemożliwić uchwalenie budżetu.

Przyszłość miasta – światło w tunelu?

Zewnętrzny audyt potwierdził, że Golub-Dobrzyń stoi przed poważnymi wyzwaniem finansowymi. Mimo to władze miasta nie pozostają bierne wobec tej sytuacji. Podjęto już konkretne kroki, które mogą pomóc w stabilizacji budżetu i poprawie kondycji finansowej. Obecne władze, świadome konieczności podjęcia trudnych decyzji, rozpoczęły działania mające na celu zredukowanie nadmiernych wydatków oraz lepsze zaplanowanie prognozowanych dochodów. Pierwszym efektem tych działań były negocjacje z bankiem, dzięki którym udało się obniżyć koszty obsługi kredytu, który został zaciągnięty w poprzednich latach. To istotny krok w kierunku poprawy finansów miasta.

Kolejnym planowanym działaniem jest przygotowanie dokumentacji związanej z refinansowaniem inwestycji z Krajowego Planu Odbudowy (KPO). Dodatkowo miasto zamierza uruchomić procedurę odzyskiwania podatku VAT od inwestycji, co może przynieść dodatkowe środki. Do tej pory urząd miasta nie odzyskiwał tego podatku od inwestycji. Te inicjatywy pokazują, że władze Golubia-Dobrzynia nie tylko diagnozują problem, ale także podejmują aktywne kroki w celu jego rozwiązania.

Choć wyzwania są spore, to działania podjęte przez ratusz mogą przynieść znaczące korzyści w najbliższych latach. Odpowiedzialne zarządzanie, skuteczne negocjacje i poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania dają realną szansę na poprawę sytuacji budżetowej miasta. Golub-Dobrzyń, dzięki takim inicjatywom ma szansę wyjść z finansowych trudności i w dłuższej perspektywie znów funkcjonować stabilnie, zapewniając mieszkańcom potrzebne inwestycje i usługi na wysokim poziomie.

(Szyw/ak), fot. UM

Fikcje budżetowe

Zaplanowano na 2025

nadwyżkę budżetową

o wielkości **+4,9 mln**

wzrost do roku bieżącego

o **9,2 mln**, gdyż na rok

bieżący zaplanowany

był deficyt budżetowy **-4,3 mln**

Zaplanowano na 2025

redukcję wydatków

bieżących do poziomu

z roku 2022

-8,1 mln

w stosunku

do 2024 roku

Zaplanowano na 2025

Zmniejszenie wydatków

na wyndagrodzenia

o blisko

-2 mln

w stosunku

do 2024 roku

Policjanci zbierali dary dla powodzian

REGION ➤ Zarząd Wojewódzki NSZZP województwa kujawsko-pomorskiego wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Bydgoszczy zorganizował zbiórkę (17-30.09.2024 r.) środków potrzebnych dla poszkodowanych, szczególnie z naszego środowiska, w powodzi na terenie południowej Polski

Policjanci i pracownicy cywilni zgromadzili potrzebne rzeczy na terenie komendy wojewódzkiej, a także w komendach miejskich i powiatowych policji. Zebrane rzeczy dostarczono do pomieszczeń na terenie komendy w Bydgoszczy. Członkowie prezydium Zarządu Wojewódzkiego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów w Bydgoszczy razem z policjantkami i policjantami WKS KWP w Byd-

goszczy podzielili zgromadzone przedmioty dla dwóch garnizonów: we Wrocławiu i Opolu.

Zebrano między innymi osuszacze do pomieszczeń, odkurzacze, materiały budowlano-remontowe, środki dezynfekcji i czystości, kalosze, czy rękawice. Zgromadzone dary wspólnymi siłami załadowano na samochód ciężarowy, który następnie zawiózł je do miejsca docelowego. Tam zostaną rozdysponowane

dla najbardziej potrzebujących, którzy ucierpieli w wyniku powodzi. Wszystkie rzeczy zostały zakupione przez funkcjonariuszy i pracowników z ich własnych środków. Tu nie było chwili do zastanowienia - działanie było najważniejsze.

W imieniu organizatorów zbiórki mundurowi serdecznie dziękują za dar serca dla poszkodowanych.

(red), fot. KWP

Golub-Dobrzyń

Co robili u „Motyli”?

Golubsko-dobrzyńscy dzielnicowi asp. sztab. Rafał Wiśniewski i st. sierż. Ariel Wesołowski odwiedzili dzieci z Publicznego Przedszkola w Golubiu-Dobrzyniu. Przedszkolaki miały okazję porozmawiać ze stróżami prawa o podstawowych zasadach jakich należy przestrzegać, aby być bezpiecznym na drodze oraz w miejscu zamieszkania.

Golubsko-dobrzyńscy dzielnicowi asp. sztab. Rafał Wiśniewski i st. sierż. Ariel Wesołowski odwiedzili dzieci z Przedszkola Publicznego w Golubiu-Dobrzyniu. Mundurowi poprzez zabawę edukowali i rozmawiali z przedszkolakami na temat bezpiecznego poruszania się po drodze.

Zapoznali dzieci z podstawowymi znakami drogowymi, które każdy pieszy powinien znać i do których musi się stosować.

Po przypomnieniu najważniejszych zasad maluszki pod czujnym okiem policjantów mogły przećwiczyć bezpieczne przechodzenie przez przejście dla

pieszych. Funkcjonariusze opowiedzieli najmłodszym o ważnej roli odblasków, dzięki którym będą oni bardziej widoczni. Rozmawiali także o prawidłowym podróżowaniu, przypominając o tym, że najmłodsi muszą być przewożeni w fotelikach, a pasy muszą być zapięte.

Kolejnym tematem poruszonego przez stróżów prawa była znajomość numerów alarmowych. Przedszkolaki utrwaliły te numery, a dzielnicowi omówili konsekwencje wynikające z ich nieprawidłowego korzystania. Dzieci dowiedziały się także w jaki sposób wzywać pomoc, jak rozma-

wiać przez telefon z dyżurnym oraz jak zachowywać się w sytuacji zagrożenia.

Podczas spotkania „Motylki” wykazały się niebywałą aktywnością oraz wiedzą o zasadach korzystania z drogi.

(red), fot. KPP

Wycieczka w czasy średniowieczne

GOLUB-DOBRZYŃ ▶ W piątek 27 września 2024 roku uczniowie klas II a i II b Liceum Ogólnokształcącego im. Anny Wazówny w Golubiu-Dobrzyniu uczestniczyli w wymianie między fundacjami „Nocy i Dni” z Płonnego oraz „Pi jaR z Sercem” ze Sztumu

Młodzież zwiedziła Muzeum Tradycji Szlacheckiej w Waplewie Wielkim, gdzie wielokrotnie gościł Fryderyk Chopin. Dalej uczniowie udali się do Malborka, zwiedzili tamtejszy zamek, później podzieleni na trzy grupy bra-

li udział w warsztatach z uzbrojenia rycerskiego, budowlanych oraz śpiewu gregoriańskiego.

Po zajęciach licealiści udali się na rycerski poczęstunek do „Karczmy u Heksy”, na ciepły posiłek. Samodzielnie wy-

bijali monety średniowieczne w mennicy oraz robili zdjęcia w średniowiecznych nakryciach głowy. Zwiedzili także muzeum miejskie i udali się na spacer z przewodnikiem po starym mieście. – Serdecznie dziękuje-

my Jolancie Belcarz-Dzikowskiej, prezes fundacji „Pi jaR z sercem” oraz Marzenie Pietrzak, prezes fundacji „Nocy i Dni” – podsumowują uczestnicy wycieczki z Liceum Ogólnokształcącego im. Anny Wazówny w Golubiu-

Dobrzyniu.

Opiekunami grupy byli: Dorota Sęk, Anna Borkowska, Beata Stawska i Marek Beyger.

(ak)

fot. nadesłane

Wyłonili mistrzów powiatu

KOWALEWO POMORSKIE ▶ Na początku października w Kowalewie Pomorskim odbyły się Mistrzostwa Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w piłce nożnej dla chłopców z rocznika 2010-2011 oraz z rocznika 2012 i młodszych. Zwyciężyły drużyny z Zespołu Szkół Miejskich w Golubiu-Dobrzyniu

We wtorek (1 października) na boisku trawiastym znajdującym się na terenie Centrum Rekreacji i Sportu w Kowalewie Pomorskim odbyły się Mistrzostwa Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w piłce nożnej dla chłopców z rocznika 2012 i młodszych. W eliminacjach na szczelbu powiatowym uczestniczyło pięć zespołów,

które prezentowały wysoki poziom sportowy.

Finalnie zwyciężyli uczniowie z Zespołu Szkół Miejskich w Golubiu-Dobrzyniu, którzy zakwalifikowali się do ćwierćfinału wojewódzkiego rozgrywanego 16 października

w Grudziądzu.

Następnego dnia (środa – 2 października) również w Kowalewie Pomorskim odbyły się Mistrzostwa Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w piłce nożnej dla chłopców z rocznika 2010-2011. Najlepsi spośród sześciu startujących zespołów oka-

zali się reprezentanci Zespołu Szkół Miejskich w Golubiu-Dobrzyniu, którzy będą reprezentować powiat w ćwierćfinale wojewódzkim rozgrywanym 17 października w Brodnicy.

– Dziękujemy wszystkim zespołom uczestniczącym w zawodach za zaprezentowanie wysokich

umiejętności piłkarskich oraz zaangażowanie w grę pomimo deszczowej aury – mówią organizatorzy. – Zwycięzcom eliminacji powiatowych życzymy natomiast jak najlepszej dyspozycji sportowej i wygranej w ćwierćfinałach.

(Szyw), fot. SP

Region

Siatkarki z Radomina najlepsze

W niedzielę 22 września br. w Centrum Kultury i Sportu w Osieku odbył się Charytatywny Turniej Piłki Siatkowej, którego celem była pomoc pogorzelcom z Sumówka.

Do rywalizacji przystąpiło 5 drużyn kobiet oraz 5 drużyn mężczyzn, a wśród nich sportowcy z Radomina i Golubia-Dobrzynia. Rozgrywki odbyły się w systemie „każdy z każdym” do dwóch wygranych setów, do osiemnastu punktów. Zawody przebiegały

w sportowej atmosferze. Było dużo walki, zaangażowania, ciekawych akcji pod siatką, ale wszystko zgodnie z zasadami „fair play”.

Warto dodać że reprezentantki Radomina wszystkie mecze wygrały 2:0. Skład „złotej” drużyny GOKiS Radomin: Justyna

Blumkowska, Maria Pietrzak-Morusiewicz, Agata Górecka, Maja Stępień, Monika Ambrożewicz, Aleksandra Pawłowska (kapitan). Trener Łukasz Ostrowski.

(GM)

fot. nadesłane

Po zaciętej rywalizacji wyniki turnieju prezentują się następująco:

Wyniki turnieju kobiet:

1. GOKiS Radomin
2. Mamby
3. Power Girls
4. MKS Wazówna
5. Team Ugoszcz

Wyniki turnieju mężczyzn:

1. Gang Grubego
2. CKiS Osiek
3. Spirit Team
4. GOKiS Radomin
5. No Skill

Rajd wokół jeziora

GMINA ZBÓJNO ▶ Uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Wielgim z wielką chęcią wzięli udział w międzynarodowym święcie ruchu jakim jest Europejski Tydzień Sportu. Rajd pieszy wokół Jeziora Wielickiego był wspaniałym wydarzeniem, które łączyło rekreację, integrację i wsparcie podopiecznych placówki

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Wielgim nauczyciele zwracają szczególną uwagę na aktywność fizyczną uczniów, ponieważ wiedzą doskonale, że regularny ruch jest istotny dla zdrowia fizycznego, niezależnie od rodzaju niepełnosprawności.

– Piesze wędrówki dają naszym uczniom szansę na poprawę kondycji fizycznej w bezpieczny i dostosowany do ich potrzeb sposób – podkreślają pedagodzy. – Uczniowie dzięki nim poprawiają interakcje z rówieśnikami,

opiekunami i nauczycielami. Uczą się współpracy, wzajemnej pomocy, a także przełamywania barier komunikacyjnych. Udział w rajdzie i pokonywanie własnych ograniczeń znacząco wpłynął na samoocenę naszych uczniów. Bez wątpienia ten aktywny czas dostarczył nam dużo radości i wytchnienia od codziennych obowiązków, a także był wspaniałą okazją do cieszenia się wspólnym czasem w otoczeniu przyrody.

Po zakończonym rajdzie i należnym odpoczynku uczniowie wzięli również udział w konkurencjach sportowych tj. slalom

z dużą piłką, rzuty kulami boule do celu, skoki na skakance, przechodzenie z woreczkiem gimnastycznym pod poprzeczką, slalom na szczudłach.

– Cieszymy się, że możemy dzięki takim przedsięwzięciom wspierać nie tylko fizyczny, ale także emocjonalny, społeczny i poznawczy rozwój uczniów, a także budować poczucie wspólnoty naszych podopiecznych – podkreśla Paulina Trojanowska z SOSW w Wielgim.

(Szyw), fot. SOSW

Powiat

Aktywny tydzień w „trójce”

W Zespole Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu zagościł Europejski Tydzień Sportu BeActive. Społeczność szkolna i przedszkolna aktywnie uczestniczyła w sportowych zajęciach.

– W tym roku zaczęliśmy od bocce z Fundacją Nieidealni – mówi Izabela Borkowska i Małgorzata Kamińska. – Dziękujemy Mariu-

szowi, Dominikowi i Karolinie oraz grupie szkolnych wolontariuszy za wspólną sportową zabawę.

Drugi dzień Europejskiego Ty-

godnia Sportu upłynął tanecznie z ZumbaFitness Tomek Dykowski, a trzeci dzień to zwinnościowe tory przeszkód z elementami rywalizacji.

Kolejny dzień to zajęcia z jogi, spokoju i uważności prowadzone przez Małgorzatę Kamińską. Ostatni finałowy dzień to wspólny intensywny

marsz nordic walking z udziałem specjalnych kijów.

(Szyw), fot. ZS3

TYGODNIK REGIONALNY

PROGRAM TV: str. 13-19

CZWARTEK 10.10.2024 r.

ROZRYWKA: str. 20

Życie zaczyna się po sześćdziesiątce więcej na str. 21-24

Europejska wspólna polityka rolna i przyszłość rolnictwa w Unii Europejskiej były głównym tematem odbywającego się w piątek (4 października) w Toruniu posiedzenia plenarnego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego

Uczestniczący w nim marszałek Piotr Całbecki, który zasiada w Europejskim Komitecie Regionów i przygotowywał w ostatnim czasie dla tego ciała dwie ważne opinie w kwestii produkcji żywności, podzielił się z radą najświeższymi informacjami z Brukseli na ten temat.

– Musimy wszyscy uświadomić sobie, co w najbliższym czasie będzie się działo w Parlamencie Europejskim i Komisji Europejskiej [w tej kwestii]. Musimy być czujni, bo w Europie są bardzo różne lobby [działające w dziedzinie produkcji i dystrybucji żywności]. [Przygotowana przeze mnie] opinia Komitetu Regionów, który jest reprezentacją władz regionalnych i lokalnych, jest zrównoważona. Z jednej strony kładzie nacisk na promocję rolnictwa ekologicznego

[i krótkich łańcuchów dystrybucyjnych], z drugiej odnosi się do subregionalnych i regionalnych strategii w dziedzinie rolnictwa. Polskiej i kujawsko-pomorskiej wsi dotyczą wszystkie [obecne w innych krajach europejskich negatywne] tendencje, w tym m.in. wyludnianie się wsi. Rozmawiamy dziś o tym wszystkim po to, by wypracować wspólny głos, stanowisko w sprawie przyszłości europejskiego rolnictwa, które Polska, jako kraj przejmujący w przyszłym roku prezydencję w Unii Europejskiej, będzie mogła przedstawić w Brukseli. Będziemy lobbować na rzecz wdrożenia wszystkich postulatów, które znalazły się w opinii KR – podkreślił marszałek Piotr Całbecki w rozmowie z dziennikarzami.

Otwierając debatę w WRDS, gospodarz województwa podkreślił, że zasady wspólnej polityki rolnej UE muszą zostać głęboko zweryfikowane, a nowa, obowiązująca po 2027 roku polityka w tej dziedzinie musi gwarantować zarówno bezpieczeństwo żywnościowe kontynentu, jak i godne dochody rolników. Stwierdził też, że znowelizowany jej kształt powinien zostać wypracowany w dialogu ze środowiskami rolniczymi w całej Europie.

Zaznaczył, że funkcjonowanie europejskiej wspólnej polityki rolnej, w tym dopłat bezpośrednich i funduszy dedykowanych rozwojowi wsi, jest obecnie zagrożone, w unijnych instytucjach można usłyszeć głosy za jej likwidacją. Podkreślił, że Komitet Regionów

widzi potrzebę jej utrzymania – jako instrumentu ochrony rynku, standardów produkcji i jakości produktów oraz zapewnienia godnych dochodów producentom rolnym. Dodał, że KR optuje za wprowadzeniem gwarantowanego dochodu minimalnego rolników.

W dyskusji głos zabrał m.in. prezes Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej Ryszard Kierzek, który skrytykował Komisję Europejską za ograniczanie produkcji rolnej w imię fałszywie rozumianej troski ekologicznej. Nowym członkiem rady, jako prezes Stowarzyszenia Droga Ekspresowa S10, został wicemarszałek województwa Zbigniew Ostrowski, który odebrał nominację z rąk marszałka Piotra Całbeckiego.

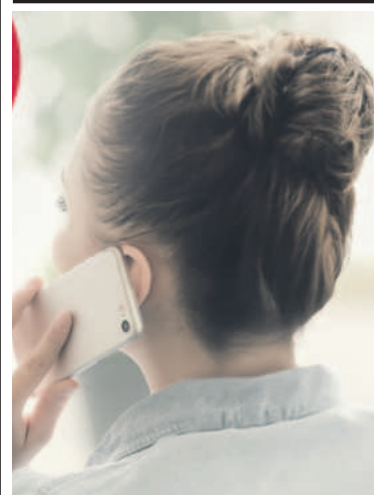
(red)

Muzeum na „Darze Pomorza”
więcej na str. 10

Aktywny rodzic także na wsi
więcej na str. 11

Centralna infolinia
ułatwia klientom KAS zdalne
załatwianie spraw
więcej na str. 12

Muzeum na „Darze Pomorza”

TURYSTYKA ➤ Najśłynniejszy polski statek „Dar Pomorza” cumuje w Gdyni. Jest dostępny dla turystów z pełnym wyposażeniem, kapitańską obsługą i ciekawą historią

„Dar Pomorza” został wybudowany w Hamburgu w latach 1909-1910 na zamówienie niemieckiego stowarzyszenia statków szkolnych. W 1920 roku statek trafił do Francji w ramach odszkodowań wojennych. W roku 1929, gdy „Dar Pomorza” został wystawiony na sprzedaż, do kresu swojego funkcjonowania zbliżał się polski statek szkoleniowy „Lwów”. Polacy kupili go w lipcu 1929 roku za 7 tysięcy funtów, czyli za 8 procent wartości i przeholowali do duńskiej stoczni. Była to najdramatyczniejsza podróż „Daru Pomorza”, ponieważ sztorm wpędził statek w skały, w wyniku czego jednostka niemalże zatonięła w Zatoce Biskajskiej. W stoczni statek odnowiono, wymieniono olinowanie, instalację elektryczną, wyposażono w nowe łodzie, a na rufie wstawiono silnik spalinowy. Zmieniono oficjalnie nazwę na „Dar Pomorza”, ponieważ zakupiony został w większości ze składek mieszkańców Pomorza. We wrześniu 1930 roku statek przyплыł na gdyńską redę.

Chrzest „Daru Pomorza” i podniesienie polskiej bandery odbyło się 13 lipca 1930 roku. Rodzicami chrzestnymi zostali Eugeniusz Kwiatkowski, minister przemysłu i handlu oraz Maria Jolanta Połczyńska. 26 lipca 1930 roku statek wyruszył w pierwszą, dwumiesięczną podróż pod polską banderą. Późniejsze, liczne podróże wiodły głównie na wody Morza Karaibskiego. W 1932 roku miał miejsce

jedyny na „Darze Pomorza” wypadek śmiertelny, w wyniku którego zginął uczeń.

16 września 1934 roku statek wypłynął w rejs dookoła świata. Załoga żaglowca liczyła 107 osób, a rejs wiodł przez Atlantyk i Kanał Panamski na Pacyfik. Przez Hawaje „Dar Pomorza” dopłynął do Japonii, a stamtąd do Afryki i do Gdyni.

Reprezentując polską banderę, żaglowiec był pierwszym polskim

statkiem, który przeszedł Kanał Panamski, pierwszym w Japonii i portach dalekowschodnich, czterokrotnie przeciął równik, odwiedził Australię, zawinął do 23 portów i w ciągu 351 dni przebył 38 746 mil morskich.

Powitanie „Daru” w Gdyni 3 września 1935 roku miało uroczystą oprawę. Trasy rejsów najśłynniejszego żaglowca wiodły przez wszystkie kontynenty. Wojnę spędził w Szwecji

z siedmioma członkami załogi, gdy prawie cała jego załoga wyjechała walczyć do Wielkiej Brytanii. W Sztokholmie okazjonalnie mieszkali na statku marynarze z polskich statków podwodnych internowanych w Szwecji.

24 października 1945 roku „Dar Pomorza” powrócił do Polski wraz z trzema okrętami podwodnymi i kutrem Straży Granicznej „Batory”. Po wojnie żaglowiec pływał głównie

na Morze Śródziemne w celach szkoleniowych dla polskich oficerów.

„Dar Pomorza” był pływającym ambasadorem Polski, najważniejszym statkiem szkoleniowym dla studentów Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni i Liceum Morskiego, teraz jest muzeum. Został przystosowany w Centralnym Muzeum Morskim do nowej funkcji i w 1983 roku został udostępniony do zwiedzania.

We wrześniu 1981 roku statek popłynął w ostatni rejs szkolny do fińskiego portu. Latem 1982 roku jego zadania przejął nowo wybudowany „Dar Młodzieży”.

Rocznie „Dar Pomorza” zwiedza 100 tysięcy turystów. Żaglowiec wciąż ma status statku, podlega przepisom, przeglądowi, a nad jego bezpieczeństwem czuwa załoga marynarska dowodzona przez kapitana. Co kilka lat jest dokowany, sprawdzane jest poszycie kadłuba, wykonywane są w stoczni remontowej (o czym w kolejnym numerze gazety) prace remontowe.

Ekspozycja muzealna podzielona jest na dwie części: historii statku i życia załogi oraz panujących tam warunków. Zobaczymy jadalnię z oryginalnymi naczyniami, sypialnię, miejsce pracy kapitana, maszynownię, magazynu żagli. Zajrzeć można wszędzie. Wstęp kosztuje 28 złotych. Bilet ulgowy to wydatek 17 złotych. Zwiedzać można codziennie w godzinach 10.00-18.00.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Aktywny rodzic także na wsi

FINANSE ▶ 1 października rozpoczęła się akcja wnioskowania o tzw. babciowe. Oficjalna nazwa programu to „Aktywny rodzic”. Czy przysługuje on rolnikom?

O pieniądze od państwa na pomoc w opiece nad dziećmi mogą ubiegać się również rolnicy ubezpieczeni w KRUS. Już samo ubezpieczenie w KRUS jest traktowane jak praca na etacie w wymiarze 100% minimalnego wynagrodzenia. Istnieje kilka sposobów na składanie wniosków o pomoc. Pierwsze

dwa są związane z platformami internetowymi ZUS. Kolejne to portal Emp@tia. Swoją wniosek można złożyć również za pośrednictwem własnego banku (o ile ten zaplanował takie usługi).

Podobnie jak rodzice ubezpieczeni w ZUS, tak i rolnicy mogą ubiegać się o świadczenie „aktywni

rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” oraz „Aktywnie w domu”. W przypadku dwóch pierwszych świadczeń pomoc wynosi 1500 zł na dziecko. W przypadku ostatniego ze świadczeń pomoc wyniesie 500 zł na dziecko.

(pw)

Wydarzenie

Obowiązkowe szkolenie

W drugiej połowie października odbędą się bezpłatne szkolenia online, mówiące o ograniczaniu stosowania antybiotyków w hodowli zwierząt. To ważne, ponieważ rolnicy, którzy zadeklarowali ekoschemat Dobrostan zwierząt, muszą wykazać się odbyciem takiego szkolenia.

Szkolenia są oferowane w różnych miejscach. Rolnik może na przykład skorzystać ze strony www.szkoleniadarolnika.pl, gdzie materiały są dostępne non stop. To wygodna forma, która pozwala rolnikowi na odbycie szkolenia w dowolnym czasie, np. wieczorem.

Druga forma szkoleń to te orga-

nizowane przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Odbędą się 16, 23 i 30 października w formie online i potrwać 90 minut. Jeśli ktoś woli spotkania twarzą w twarz, wówczas czekają na niego szkolenia stacjonarne. Osoby zainteresowane proszone są o kontakt z Powiatowymi Zespołami Doradz-

twa Rolniczego.

Formularz rejestracyjny znajdziemy na stronie kpodr.pl. Po każdym szkoleniu rolnik otrzyma certyfikat. Ważne, by zdobyć go najpóźniej do 21 marca przyszłego roku.

(pw)

Ciekawostka

Niedziela rzecz ważna

Każdy, kto miał dłuższą styczność z Niemcami wie, że jedną z ich świętości jest niedziela. Nawet włączenie kosiarki i ścinanie trawy w ogródku może skończyć się wizytą policji i mandatem. W Bawarii nawet rolnik pracujący w polu w niedzielę musi liczyć się z mandatem.

W ostatnich dniach głośno stało się o interwencjach policji na polach w Bawarii. Funkcjonariusze otrzymali doniesienia od okolicznej ludności, oburzonej

faktem pracy w polu w niedzielę. O wysokości mandatów decydują sądy. W Polsce oficjalnie uznawanej za kraj katolicki rolnicy pracują i w niedzielę, i w święta. W na-

szym kraju rolnik może jednak zarobić mandat za zakłócanie porządku lub spokoju publicznego.

(pw)

Dopłaty

Karty odsłonięte

Wiemy już, ile wyniosą stawki dopłat w przyszłym roku. O ich wysokości decyduje kurs euro.

30 września Europejski Bank Centralny opublikował kurs wymiany, po którym będą wypłacane dopłaty za przyszły rok. W przypadku dopłat bezpośrednich do upraw podstawowa stawka wyniesie 483 zł do hektara. 265 zł do hektara otrzymają dodatkowo młodzi rolnicy. Zainteresowani wysokością dopłat są plantatorzy buraków (1253 zł) oraz ziemniaków skrobiowych (1580 zł).

Od ubiegłego roku rolnicy mogą wzbogacić swój portfel, jeśli zadeklarują ekoschemat.

Stawki są różne. 432 zł otrzyma do hektara ci, którzy realizują międzyplony ozime lub wsiewki śródpolne. Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia w wariantcie podstawowym to 86 zł. W połączeniu z wapnowaniem stawka wzrasta do 259 zł. Wymieszanie obornika 12 godzin po aplikacji da nam 172 zł, wymieszanie słomy z glebą 134 zł.

Stawki w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt zostaną określone później.

(pw)

Finanse

Bez echa

Rok temu rząd ogłosił, że rolnicy mogą starać się o pieniądze na usunięcie pokryć dachowych wykonanych z azbestu. Minął rok, a rolnicy nadal nie wiedzą na czym stoją oraz czy jest szansa na wypłatę pieniędzy.

Wnioski przyjmowano do 12 stycznia. W maju poinformowano, że przedłużony będzie czas na wymianę pokryć dachowych. Rolnikom dano 6 miesięcy, ale nikt nie mówił o tym, kiedy otrzymają pieniądze. 45 tysięcy osób poświęciło swój czas i środki na złożenie wniosków, a nadal nie mają informacji o tym czy należy uzupełnić

wniosek, czy otrzymają dopłatę. Do wniosku należało dołączyć m.in. kosztorys, dokumenty dotyczące własności nieruchomości, fotografie, zaświadczenia, a nawet opcjonalnie umowę z wykonawcą. Pomoc wynosić miała 40 zł do metra kwadratowego i maksymalnie 20 tys. zł na cały dach.

(pw)

Prawo

Z pól na dachy

Farmy fotowoltaiczne powstają w naszym kraju jak grzyby po deszczu. Zyskują również na obszarze. Niestety panele instalowane są często na gruntach ornych i to budzi niepokój części rolników i polityków.

Dla zwykłego rolnika, który zyska możliwość wydzierżawienia ziemi firmie budującej farmę fotowoltaiczną, jest to czysty zysk. Dochód osiągany z tego tytułu jest wyższy niż w przypadku upraw, a nie wymaga pracy.

Wiosną tego roku we Włoszech zakazano budowy farm solarnych na gruntach ornych. Podobna dys-

kusja toczy się obecnie w Anglii, gdzie rolnicy lansują przeformowanie prawa nazywanego „rooftop first”. Ma ono premiować instalacje fotowoltaiczne montowane na dachach budynków. Obliczono nawet, że montaż paneli na dachach pozwoli zaspokoić 60% potrzeb energetycznych kraju.

(pw)

Centralna infolinia ułatwia klientom KAS zdalne załatwianie spraw

REGION ▶ 1 października 2024 r. wystartowała scentralizowana infolinia Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Pracownicy urzędów skarbowych i Krajowej Informacji Skarbowej (KIS) są dostępni pod numerami jednej ogólnopolskiej infolinii KAS

Dzwoniący na infolinię uzyskują ogólne informacje podatkowo-celne, a po potwierdzeniu tożsamości kodem telePIN, również informacje indywidualne, objęte tajemnicą skarbową. Pełnomocnicy ogólni oraz użytkownicy konta organizacji w e-Urzędzie Skarbowym również mogą telefonicznie uzyskać indywidualne informacje dotyczące swoich mocodawców.

Infolinia KAS jest częścią Multikanałowego Centrum Komunikacji. To nowoczesny system teleinformatyczny, który zapewnia szybką i profesjonalną obsługę klientów KAS w różnych kanałach zdalnych.

- Stworzyliśmy nowoczesną

platformę do zdalnej obsługi klientów w różnych kanałach kontaktu. Wykorzystujemy rozwiązania zaawansowane technologicznie, takie jak Voiceboty i Chatboty. Staramy się odpowiadać na rosnące oczekiwania naszych klientów w zakresie mobilności, dostępności, nowoczesności i wysokiej jakości usług świadczonych przez administrację skarbową – podkreśla zastępca szefa KAS Małgorzata Krok.

Infolinia KAS

W ramach infolinii KAS w całej Polsce urzędy skarbowe obsługują klientów pod numerami, które były do tej pory wykorzystywane przez Krajową

Informację Skarbową:

- (+48) 22 330 03 30 – dla połączeń z telefonów komórkowych,

- 801 055 055 – dla połączeń z telefonów stacjonarnych.

Połączenia z dotychczasowymi numerami urzędów skarbowych są automatycznie przekierowywane na infolinię.

Jakie informacje uzyska dzwoniący

Dzwoniąc na infolinię KAS, klienci, jak dotychczas, uzyskują ogólną informację podatkowo-celną bez konieczności potwierdzania tożsamości.

Nowością jest możliwość uzyskania informacji dotyczących indywidualnych spraw

podatnika objętych tajemnicą skarbową. W tym celu konieczne jest potwierdzenie tożsamości kodem telePIN. Dzwoniący uzyskują np. informacje o rozliczeniach swoich nadpłat i zwrotów z zeznań lub deklaracji podatkowych.

Nie zmieniają się zasady udzielania informacji przez wyspecjalizowane urzędy skarbowe obsługujące duże podmioty gospodarcze. Pracownicy tych urzędów, są dostępni pod dotychczasowymi numerami telefonów.

Uwierzytelnienie za pomocą telePIN

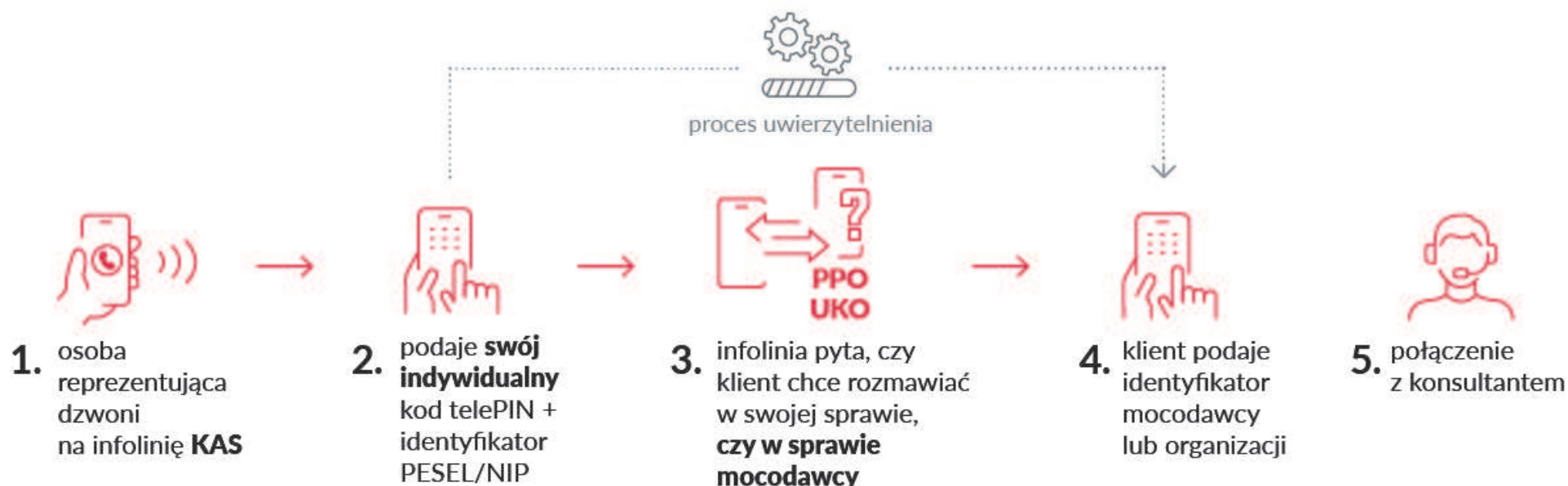
Każdy podatnik może zadzwonić na infolinię KAS i uzy-

skać informacje dotyczące swoich spraw podatkowych, objętych tajemnicą skarbową, po uwierzytelnieniu kodem telePIN.

Klient samodzielnie ustawia kod telePIN po zalogowaniu się do e-Urzędu Skarbowego na stronie www.podatki.gov.pl.

Pełnomocnicy działający na podstawie pełnomocnictwa ogólnego PPO-1 lub użytkownicy konta organizacji w e-Urzędzie Skarbowym(UKO) także mogą uzyskać dostęp do informacji objętych tajemnicą skarbową, a dotyczących swoich mocodawców lub organizacji, do konta której są upoważnieni.

(red.), fot. nadesłane

08:50 Ranczo

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Pełnia wiary
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:50 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 To się oplaca
12:55 Wielkie Jeziora - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Ojciec Mateusz - serial
22:05 Sprawa dla reportera
23:05 Nic nie czuję - dokument

13:15 Miłość i nadzieja

05:30 M jak miłość - serial
06:20 Operacja zdrowie
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Czworobok Jana Wesleya
- dokument
11:50 Dobry tytuł
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa - pałac tajemnic
- serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:50 Tak to leciało!
21:50 Krucjata 2. Znak bliźniąt - serial
22:40 Informacje kulturalne
23:00 Hala odlotów
23:50 Córka - thriller

20:10 Na Wspólnej

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Kuchenne rewolucje
22:35 Podejrzani zakochani - komedia

16:20 Interwencja

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:15 Lepsza Polska
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:10 Nasz nowy dom
21:15 Przyjaciółki - serial
22:20 Pomiędzy nami góry - dramat

HITY DNIA

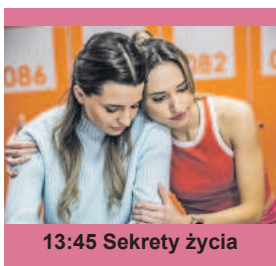
„Millerowie”
(2013 r.) TVN 7 21:00

David jest dilerem marihuany, który planuje zrezygnować z tej formy zarobku. Pewnego dnia zostaje napadnięty i okradziony przez grupę punków, dlatego nie ma pieniędzy, aby zapłacić dostawcy za towar.

„Córka”
(2009 r.) TVP 2 23:20

Rozwiedziony pisarz z dwójką dzieci przeprowadza się do domu w Karolinie Południowej. Z czasem zdaje sobie sprawę, że jego rodzina wpadła w szpony tajemniczego wroga.

13:45 Sekrety życia

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Millerowie - komedia
23:20 Wciąż ją kocham

14:00 Policjantki i policjanci

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:40 Honor zabójcy - film sensacyjny

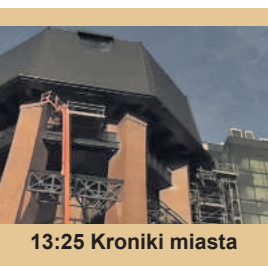
07:00 Nash Bridges

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable:
Zapisane w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable:
Zapisane w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Taxi 3 - komedia
21:40 Dziewczyna z sąsiedztwa
- komedia

09:00 Przeprowadzki

06:10 Muzyczne poranki
06:55 Tamte lata, tamte dni
07:25 Podróże z historią - serial
08:05 Pomnik. Europa Środkowo-
Wschodnia 1918-2018
08:35 Którędy po sztukę
09:00 Przeprowadzki - serial
10:05 Afrykańska królowa
- film przygodowy
12:05 Reżyserzy - serial
12:55 Poczet swirów polskich
13:45 Chopin. Pragnienie miłości
15:55 Ludzie za mgłą - dramat
17:35 Przeprowadzki - serial
18:40 Którędy po sztukę
18:50 Pomnik. Europa
Środkowo-Wschodnia 1918-2018
19:15 Rodzina Kerntopfów - dokument
20:00 Hala odlotów
21:00 Czwartkowy klub filmowy
21:05 Popiół i diament - dramat
22:55 Matylda - serial
23:55 Trzeci człowiek - film sensacyjny

13:25 Kroniki miasta

06:30 Wojownicy czasu
07:00 Fake czy historia?
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:25 Chocim 1621 - dokument
10:25 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:55 Kraina skarbów.
Podróż po Włoszech - serial
11:50 Przypadek Polski. Polityka i idee
12:20 Alternatywy 4 - serial
13:25 Kroniki miasta - serial
14:35 Kroniki Hitlera - serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:40 Sensacje XX wieku
17:10 Ostatnia droga Edyty Stein
- dokument
18:10 Flesz historii
18:25 Ci cholerni Polacy. Lotnictwo
polskie 1939-1945 - dokument
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Zygmunt Wróblewski.
Gorący tlen - dokument
20:55 Czerwona oberża - komedia
22:50 Sensacje XX wieku

06:50 Muzyczne chwile
07:00 Po stronie prawdy
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Słowo życia
08:40 Muzyczne chwile
08:55 Święty na każdy dzień
09:00 Na zdrowie
09:20 Opowieści Starego Testamentu
- serial
09:45 Rzeźbiarz Wielkiego Króla
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Myśląc Ojczyzna
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Wykłady z konferencji
„W obronie państwa prawa”
12:50 Stanisław Kulon - świadek Sybiru
13:20 Przegląd katolickiego tygodnika
„Niedziela”
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:35 Podhalański „Ogień”
15:00 Po stronie prawdy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
16:35 Sól ziemi
17:05 Akademia pro-life
17:15 Muzyczne chwile
17:30 Odpowiedzialni za Kościół
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:00 Msza święta w intencji
ofiar katastrofy smoleńskiej
i ojczyzny
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Głos Polski
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Głos serca - serial
22:45 Kościuszek: jeszcze Polska
zatańczy - dokument

Piątek, 11 października 2024

14:00 Wichrowe wzgórze

05:15 Dziedzictwo - serial
06:05 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Okrasa łamie przepisy
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Wielkie Jeziora - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Komisarz Alex - serial
22:05 Minuta ciszy - serial
23:15 Jak rozpętałem drugą
wojnę światową - komedia

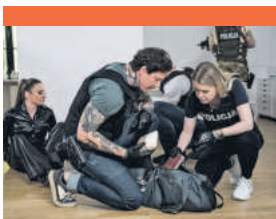
12:30 Koło fortuny

05:25 M jak miłość - serial
06:20 Anna Dymna - spotkajmy się
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Operacja zdrowie
11:50 Górna półka smaku
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 La Promesa - pałac tajemnic
- serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:45 Postaw na milion
21:45 Cudowne lata
22:45 To jest grane
23:20 Nowszy model - komedia

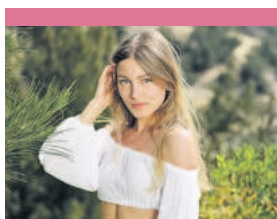
14:15 Detektywi

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 xXx: Reaktywacja
- film sensacyjny
22:20 Infiltracja - dramat

17:00 Gliniarze

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:25 Gliniarze - serial
12:25 Gliniarze - serial
13:25 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:30 Sport
19:35 Pogoda
19:55 Twoja twarz brzmi znajomo
22:05 Grzechy sąsiadów - serial
23:10 Ciemniejsza strona Greya
- dramat

20:00 Hotel Paradise - Rajske Rozdanie

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Bridget Jones: W pogoni
za rozumem - komedia
23:20 Raj dla par - komedia

20:00 Uroczysko

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:35 Władczy móch. One - serial

HITY DNIA

„xXx: Reaktywacja”
(2017 r.) TVN 20:00

Xander Cage musi po raz kolejny zmierzyć się z Xiangiem, który ma śmiertelnie ostrą broń. Rekrutuje nową ekipę, a jej zadaniem jest pokonanie wroga i uchronienie świata przed chaosem.

„Nowszy model”
(2009 r.) TVP 2 23:20

Sandy, matka dwójki dzieci, po rozwodzie przeprowadza się do Nowego Jorku i podejmuje pracę w telewizji. Wkrótce poznaje młodszego od siebie Arama, którego prosi o pomoc w opiece nad dziećmi.

18:00 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Mroczny opiekun - film sensacyjny
22:10 Uprowadzona - film sensacyjny

14:10 Jak to się mówi,
czyli Kasia u Bralczyka

06:15 Muzyczne poranki
06:40 Tamte lata, tamte dni
07:15 Podróże z historią - serial
07:55 W poszukiwaniu dobrego filmu
08:35 Wydarzenie aktualne
09:00 Przeprowadzki - serial
10:05 Ludzie za mgłą - dramat
11:50 Rodzina Kerntopfów - dokument
12:30 Nad rzeką, której nie ma
14:10 Jak to się mówi,
czyli Kasia u Bralczyka
14:50 Diabli mnie biorą - komedia
16:35 „W Polskę idziemy...”,
czyli jubileusz Wiesława Gołasa
17:40 Porozmawiajmy o Gołasiu
18:20 Poczet świrów polskich
19:00 Reżyserzy - serial
20:00 Wieczór kinomana
20:05 Kłatka dla ptaków - komedia
22:15 Hala odlotów
23:10 Osiecka - serial

08:00 Stulecie Winnych

06:45 Flesz historii
07:00 Ci cholerni Polacy.
Lotnictwo polskie 1939-1945
07:20 Spór o historię
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:00 Ostatnia droga Edyty Stein
- dokument
09:55 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:30 Draugen - dokument
11:25 Fake czy historia?
12:20 Alternatywy 4 - serial
13:30 Ziemia widziana z kosmosu
- serial
14:30 Tajemnice szpiegów wojny
- serial
15:30 Korona królów
16:05 Sensacje XX wieku
16:40 Sensacje XX wieku
17:10 Kazimierz Pułaski
- bohater dwóch narodów
- dokument
18:10 Wojownicy czasu
18:50 Stulecie Winnych - serial
19:35 Flesz historii
20:00 Tajemnice lodowców - dokument
21:00 Rzym. Osiem przełomowych
dni - serial
22:00 W tajnej służbie Jej Królewskiej
Mości - film sensacyjny

07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:40 Słowo życia
08:45 W gotowości
09:10 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
09:35 Święty na każdy dzień
09:45 Jestem mamą
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:00 Artystyczna dusza - dokument
11:25 Głos Polski
11:35 Navigare Necesse est
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Akita 101 Łez - dokument
12:50 Święty na każdy dzień
12:55 Przerwany posiłek - dokument
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Drzwi do lasu
14:55 Słowo życia
15:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia
Koronką do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Natura obiektywnie
16:40 Prosto o gospodarce
17:00 Muzeum 303
17:30 Geopolityka
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Westerplatte młodych
19:00 Warto zauważyć...
w mijającym tygodniu
19:30 Brat Franciszek - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Oddech Boga - serial
22:50 Przegląd katolickiego
tygodnika „Niedziela”
22:55 Człowiek przebaczenia
i pojednania ks. Michał Rapacz
- dokument
23:30 Regał

HITY DNIA

„Uprowadzona 2”
(2012 r.) TV Puls 20:00

Chcąc naprawić relacje, emerytowany agent CIA organizuje dla rodziny wakacje w Stambule. Tam on i była żona zostają porwani. Tylko córce udaje się uciec. Dziewczyna pomaga ojcu się uwolnić.

„Oszukać przeznaczenie III”
(2006 r.) TVN 23:20

Wendy przewiduje wypadek rollercoastera, w którym zginą wszyscy pasażerowie. Nastolatki, którzy ocalili z katastrofy, wkrótce zaczynają ginąć w tajemniczych okolicznościach.

TVP 1

17:35 Kawa z kardamonem

06:20 Balans bieli
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:40 Rok w ogrodzie
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Park Narodowy New Forest - dokument
09:50 Ranczo - serial
10:50 Komisarz Alex - serial
11:45 Ojciec Mateusz - serial
12:45 Urodzony pod złą gwiazdą
14:25 Okrasa łamie przepisy
14:55 Rolnik szuka żony
16:00 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Kawa z kardamonem - serial
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Program informacyjny 19.30
20:00 Rozmowa z kard. Kazimierzem Nyczem z okazji 24. Dnia Papieskiego
20:10 Sport
20:20 Pogoda
20:25 Piłka nożna: Liga Narodów - studio
20:35 Piłka nożna: Liga Narodów - mecz: Polska - Portugalia
23:15 Legend - dramat

TVP 2

12:50 Tak to leciało!

05:30 Barwy szczęścia - serial
06:00 Barwy szczęścia - serial
06:35 M jak miłość - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
12:10 Mamaland
12:50 Tak to leciało!
14:00 Familiada
14:30 Kolo fortuny
15:05 Szansa na sukces. Opole 2025
16:00 Gala wręczenia nagród Totus Tuus - 24. Dzień Papieski
17:30 Dobry tytuł
18:00 Słowo na niedzielę
18:15 Va banque
18:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
19:25 Rodzinka.pl - serial
20:00 The Voice of Poland 15
21:10 The Voice of Poland 15
22:30 Krucjata 2. Znak bliźniąt - serial
23:30 Ślicznotki - komedia

tvn

13:25 MasterChef

06:05 Królik Bugs: Nowe konstrukcje - serial
06:20 Kuchenne rewolucje
07:15 Kobieta na krańcu świata - serial
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 Na Wspólnej - serial
12:00 Na Wspólnej - serial
12:30 Na Wspólnej - serial
13:00 Na Wspólnej - serial
13:25 MasterChef
14:55 Totalne remonty Szelągowskiej 7
16:00 Anatomia piękna
17:05 Kuchenne rewolucje
18:10 Unboxing - Wielkie Otwarcie
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:30 Azja Express
21:15 Słaba pleć? - komedia
23:20 Oszukać przeznaczenie 3 - horror

polsat

14:00 Nasz nowy dom

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 halo tu polsat
11:00 Ewa gotuje
11:30 Moja mama i twój tata
13:00 Gliniarze - serial
14:00 Nasz nowy dom
15:00 Kevin sam w Nowym Jorku - komedia
17:30 Awantura o kasę
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:20 Pogoda
19:30 Prezydenci i premierzy
19:55 Kabaret na żywo
22:05 Bullet Train - film sensacyjny

7 tvn

10:20 Ukryta prawda

06:10 Wiza na miłość
07:10 New Looney Tunes - serial
07:40 New Looney Tunes - serial
08:10 Córka króla
10:20 Ukryta prawda - serial
11:25 Mówię Wam
12:00 B&B Love - serial
12:35 B&B Love - serial
13:10 Niezwykłe Stany Prokopa
13:40 Ślub od pierwszego wejrzenia
14:40 Gruby i chudszy - komedia
16:45 Batman v Superman: Świt sprawiedliwości - film sensacyjny
20:00 Król Artur: Legenda miecza - film przygodowy
22:45 Push - thriller

4

16:00 Policjantki i policjanci

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Galileo
09:00 Galileo
10:00 Galileo
11:05 #Jesteśmy dla dzieci
11:35 Flintstonowie - komedia
13:30 Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Policjantki i policjanci - serial
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Policjantki i policjanci - serial
21:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
22:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
23:00 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial

TV puls

08:00 Kobra – oddział specjalny

07:00 Kobra - oddział specjalny - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Kobra - oddział specjalny - serial
10:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
11:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
12:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
13:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
16:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
17:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Uprowadzona 2 - film sensacyjny
21:50 Olimp w ogniu - thriller

TVP KULTURA

15:00 W poszukiwaniu dobrego filmu

07:50 Wydarzenie aktualne
08:15 Legendy rocka
08:50 Legendy rocka
09:20 Tamte lata, tamte dni
09:55 Zmiennicy - serial
11:10 Koncerty Chopinowskie w Łazienkach Królewskich
12:20 Projektując przyszłość - dokument
13:20 Mary Quant. Królowa brytyjskiej mody - dokument
15:00 W poszukiwaniu dobrego filmu
15:40 Cafe Pod Minogą - komedia
17:25 Wydarzenie aktualne
17:55 Powrót Różowej Pantery - komedia
20:00 Samuraj i kowboje
22:05 Made in Polska
23:30 Klatka dla ptaków - komedia

TVP HISTORIA

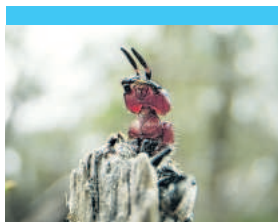
09:00 Gruby

07:25 Korona królów. Jagiellonowie
08:00 Flesz historii
08:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
09:00 Gruby - serial
09:35 Gruby - serial
10:10 Kraina skarbów. Podróż po Włoszech - serial
11:15 Kroniki miasta - serial
12:25 Wielkie Jeziora - dokument
13:30 Wojownicy czasu
14:05 ABC miłości - komedia
15:30 Filmoteka małopolska
15:50 Polskie Parki Narodowe - serial
16:20 Historia kuchni polskiej
17:10 Ziemia widziana z kosmosu - serial
18:05 Polskie drogi - serial
19:25 Fake czy historia?
20:30 Król - serial
21:50 Bałkany w ogniu - serial
23:00 Erynie - serial

TRAM

07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Westerplatte młodych
09:00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny
10:00 Informacje dnia
10:15 Retrospekcja
10:20 Muzyczne chwile
10:35 Słowo życia
10:40 Polski punkt widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Aniol Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
12:50 Natura obiektywnie
13:20 Ocalić od zapomnienia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
14:35 Słowo życia
14:40 Święty na każdy dzień
14:45 Jak wygrać małżeństwo
15:00 Polskie dziedzictwo
15:30 Wierzę w Boga
15:50 Myśląc historia
16:00 Informacje dnia
16:10 Ks. Witold Andrzejewski - Pielgrzym Niepodległości - dokument
17:00 Polonia
17:30 Przełamując bariery
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Aniol Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Manna z Nieba
19:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Warto być ojcem
22:15 Granica - dokument
23:00 Odpowiedzialni za Kościół
23:30 Sokolnik

Niedziela, 13 października 2024

13:05 Zielona planeta

05:30 Sprawa dla reportera
06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
08:00 Tydzień
08:30 ZdroWY Plan
08:55 Polskie Parki Narodowe - serial
09:30 Msza święta
z Sanktuarium św. Jana Pawła II w Łagiewnikach
11:00 Komisarz Alex - serial
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Akademia życia
13:05 Zielona planeta - serial
14:05 Reportaż
14:40 Jak rozpętałem drugą wojnę światową - komedia
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Jan Paweł II. Ewangelia starości i cierpienia
18:40 Jaka to melodia?
19:30 Program informacyjny 19.30
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Gra z Cieniem - serial
21:20 Rolnik szuka żony
22:25 Moje wielkie greckie wesele 2 - komedia

11:30 The Voice of Poland

06:00 Barwy szczęścia - serial
06:35 M jak miłość - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:30 The Voice of Poland 15
12:40 The Voice of Poland 15
14:00 Familiada
14:30 Kolo fortuny
15:10 Szansa na sukces. Opolo 2025
16:10 Cudowne lata
17:15 Górna półka smaku
17:55 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
18:35 Poczet świrów polskich
19:20 Rodzinka.pl - serial
20:00 Czas zemsty - dramat
22:05 no... wiadomo
22:50 Między wierszami - dramat

13:05 Top Model

05:55 Anatomia piękna
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
12:00 Kobieta na krańcu świata - serial
12:35 Co za tydzień
13:05 Top Model
14:45 Azja Express
16:20 Wojownicze żółwie
ninja: Wyjście z cienia
- film przygodowy
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:30 MasterChef
21:15 Legion samobójców - film SF
23:45 xXx: Reaktywacja
- film sensacyjny

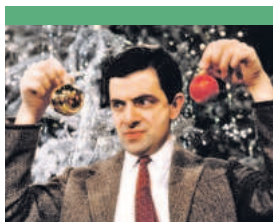
22:05 Teściowie

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
10:50 Kevin sam w Nowym Jorku
- komedia
13:30 Twoja twarz brzmi znajomo
15:30 Gwiazdy Kabaretu
16:30 Nasz nowy dom
17:30 Awantura o kasę
18:50 Wydarzenia
19:15 Sport
19:20 Pogoda
19:30 Państwo w państwie
19:55 Dancing with the Stars.
Taniec z gwiazdami
22:05 Teściowie - serial
22:35 Teściowie - serial
23:05 Być jak Kazimierz Deyna
- film obyczajowy

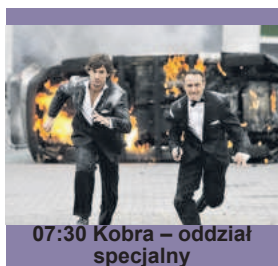
13:20 Detektywi

06:15 Wiza na miłość
07:10 New Looney Tunes - serial
07:40 New Looney Tunes - serial
08:10 Jaś Fasola: Nadciągają
totalny kataklizm - komedia
10:00 Ukryta prawda - serial
11:05 Ukryta prawda - serial
12:10 B&B Love
12:45 B&B Love
13:20 Detektywi - serial
14:25 Pieniądze to nie wszystko - komedia
16:45 Król Artur: Legenda miecza
- film przygodowy
19:25 Unboxing - Wielkie Otwarcie
20:00 Liga Sprawiedliwości
- film przygodowy
22:40 Osierocony Brooklyn - dramat

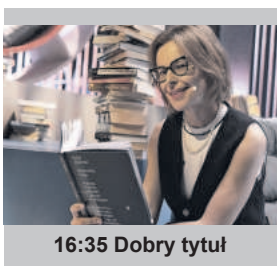
11:50 Jaś Fasola

07:00 Lowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Nazis on Drugs:
Hitler and the Blitzkrieg
- dokument
09:50 Galileo
10:50 Galileo
11:50 Jaś Fasola - serial
12:30 Naga broń:
Z akt Wydziału Specjalnego
- komedia
14:20 Diabeł - horror
15:55 Uroczysko - serial
16:25 Uroczysko - serial
16:55 Uroczysko - serial
17:25 Uroczysko - serial
18:00 Galileo
19:00 Galileo
20:00 Władczy móch. One - serial
20:30 Władczy móch. One - serial
21:00 Gwiazdy Kabaretu
22:00 Dziś 13, jutro 30 - komedia

07:30 Kobra – oddział specjalny

06:30 Kobra - oddział specjalny - serial
07:30 Kobra - oddział specjalny - serial
08:25 Ranczo - serial
09:25 Ranczo - serial
10:30 Ranczo - serial
11:30 Ranczo - serial
12:35 Ranczo - serial
13:40 Niania i wielkie bum
15:50 Taxi 3 - komedia
17:35 Sahara - film przygodowy
20:00 Londyn w ogniu - film sensacyjny
22:00 Bogowie Egiptu
- film przygodowy

16:35 Dobry tytuł

07:05 Rozmowy (nie)wygodne
08:00 Liturgia prawosławna w Nosowie
09:05 Projektując przyszłość
- dokument
10:05 Królowa lisów
10:15 Parasolki
10:40 Rawhide - serial
11:45 Poczet świrów polskich
12:25 Wakacje Mikołajka - komedia
14:15 Obsesja światła - dokument
15:20 Zmiennicy - serial
16:35 Dobry tytuł
17:15 Niedziela z...
18:15 Tatarak - dokument
20:00 Pan życia i śmierci - dramat
22:10 Pavarotti - dokument

10:05 Historia kuchni polskiej

07:30 Korona królów. Jagiellonowie
08:05 Unia Utrechcka
08:25 Posypcie głowy popiołem
09:00 Gruby - serial
09:30 Gruby - serial
10:05 Historia kuchni polskiej
10:45 Joanna Gryzik. Ślaski Kopciuszek
- dokument
11:20 Bałtyk - dzikie morze - serial
12:15 Wielkie rzeki świata - dokument
13:20 Wojownicy czasu
14:00 W tajnej służbie Jej Królewskiej
Mości - film sensacyjny
16:25 Fake czy historia?
17:20 Tajemnice lodowców - dokument
18:25 Polskie drogi - serial
19:50 Sekrety dawnych budowniczych
- serial
20:50 Krwawa wojna w Korei
- dokument
21:50 Stawka większa niż życie - serial
22:55 Strachy - serial

06:15 Mocni w wierze
06:40 Muzyczne chwile
06:50 Regal
07:15 Burza w Okręgu Krakowskim
- dokument
07:45 Ocalić od zapomnienia
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Słowo życia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Z Parlamentu Europejskiego
09:00 Prymas Stefan Wyszyński - serial
09:10 Spotkanie z Magdą Buczek
09:15 Manna z Nieba
09:30 Msza święta z Jasnej Góry
10:35 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
10:40 Woda i las. Źródło życia na Ziemi
- dokument
11:00 Głos serca - serial
11:45 Muzyczne chwile
12:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem
12:15 Papież Polak do rodaków
12:35 Sumienie Hioba - rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim
- dokument
13:45 Jej misja trwa
14:00 Oddech Boga - serial
14:50 Muzyczne chwile
15:00 Wieś - to też Polska
16:00 Informacje dnia
16:10 Koncert życzeń
16:45 W kolorze płomienia - dokument
17:30 Sól ziemi
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Moja katolicka rodzina - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Retrospekcja
21:45 Stan bezpieczeństwa państwa
21:55 Święty na każdy dzień
22:00 Polskie dziedzictwo
22:30 Muzyczne chwile
22:45 Jak wygrać małżeństwo
23:00 Jak my to widzimy
- z daleka widać lepiej
23:30 Tam, gdzie Bóg płacze - serial

HITY DNIA

Zainspirowany ofiarnym czynem Supermana Bruce Wayne, który odzyskał wiarę w ludzkość, prosi swojego nowego sprzymierzeńca, Dianę Prince, o pomoc w pokonaniu nowego, potężnego wroga.

Perypetie nastolatki, która pragnie jak najszybciej stać się dorosłą kobietą. Gdy życzenie nieoczekiwanie się spełnia, Jenny uświadamia sobie, że jej nowe życie wcale nie jest idealne.

TVP 1

08:00 Akacja 38

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Studio Raban
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
- taka historia - serial
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Zielona planeta - serial
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 ADHD i inne cudowne zjawiska
- wykład nieprzewidywalny
21:45 Postscriptum
22:15 Kokainowy raj - dokument
23:10 Balans bieli
23:55 Życzenie śmierci
- film sensacyjny

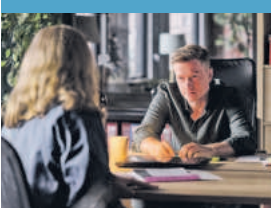
TVP 2

14:35 Na sygnale

05:30 M jak miłość - serial
06:25 Dobre historie
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Okrasa łamie przepisy
11:50 W poszukiwaniu dobrego filmu
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:00 Na dobre i na złe - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Kłangor - serial
23:35 Ostatni komers - dramat

tvn

20:10 Na Wspólnej

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:25 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Totalne remonty Szelągowskiej 7
22:35 Podwójne zagrożenie
- film sensacyjny

polsat

16:30 Na ratunek 112

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:18 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:15 Jurassic World: Upadłe królestwo
- film SF
23:00 Ciemniejsza strona Greya
- dramat

HITY DNIA

„Jurassic World: Upadłe królestwo”
(2018 r.) Polsat 20:15

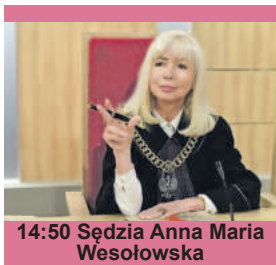
Wybuch wulkanu zagraża mieszkającym na wyspie dinozaurom z dawnego Parku Jurajskiego. Claire i Owen wraz z ekipą naukowców chcą ocalić prehistoryczne zwierzęta przed zagładą.

„Na twoim miejscu”
(2023 r.) TVN 7 22:00

Krzysiek i Kaśka oddalili się od siebie i trafili na terapię małżeńską. Rozwodzący się małżonkowie budzą się pewnego dnia i odkrywają, że zamienili się ciałami, a to pozwala im na zmianę perspektywy.

7 tvn

14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Anatomia piękna
22:00 Na twoim miejscu - komedia

4

08:00 Bogaty dom - biedny dom

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział
kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:30 American Pie: Naga miła
- komedia

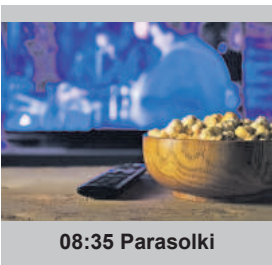
puls

14:50 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Jestem zemstą - film sensacyjny
21:50 Mroczny opiekun
- film sensacyjny

TVP KULTURA

08:35 Parasolki

06:10 Muzyczne poranki
06:45 Tamte lata, tamte dni
07:15 Mieszczanie żywieccy
07:50 Podróże z historią - serial
08:25 Królowa lisów
08:35 Parasolki
09:00 Rawhide - serial
10:05 „W Polskę idziemy...”,
czyli jubileusz Wiesława Gołasa
11:10 Porozmawiajmy o Gołasiu
11:55 Życie to coś pięknego - dokument
13:00 Elmyr de Hory, genialny fałszerz
- dokument
14:15 Informacje kulturalne
14:40 Powrót Różowej Pantery
- komedia
16:40 Najważniejszy dzień życia - serial
17:50 Hala odlotów
18:50 Renoir - Porträt einer
Zeitenwende - dokument
20:00 Zimna wojna - dramat
21:40 Chopin by Leszek Możdżer
22:35 Pan życia i śmierci - dramat

TVP HISTORIA

08:00 Stulecie Winnych

06:39 Fake czy historia?
07:30 Przypadek Polski. Polityka i idee
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:45 Zapomniany bohater - dokument
09:15 Kazimierz Pułaski
- bohater dwóch narodów
- dokument
10:15 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:45 Wielkie Jeziora - dokument
11:40 Spór o historię
12:15 Alternatywy 4 - serial
13:25 Duże zwierzę - dramat
14:45 Czarna suknia - dramat
15:30 Korona królów
16:00 Sensacje XX wieku
17:00 Tajemnice astronomii Kopernika
- dokument
17:50 Portrety wojenne - serial
18:20 Flesz historii
18:50 Stulecie Winnych - serial
20:00 Historia w postaciach zapisana
21:05 Historia jednej fotografii
- dokument
21:45 Wojna o tron - serial
22:45 Krwawa wojna w Korei
- dokument
23:45 Sensacje XX wieku

TRAM

07:10 Pastuszek - dokument
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Wieś - to też Polska
09:15 Słowo życia
09:20 Izba Pamięci
Pulkownika Kuklińskiego
09:30 Moja katolicka rodzina - serial
09:55 Święty na każdy dzień
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:20 Stan bezpieczeństwa państwa
11:30 Warto być ojcem
11:45 Muzyczne chwile
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Ulmowie. Świadek
sprawiedliwych - dokument
12:50 Republika Pawłowska
13:20 Słowo życia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Sybiraczka - dokument
15:00 Lasy bagienne - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Sanktuaria polskie
16:30 Porady medyczne bonifratrów
17:00 Świadkowie
17:30 Rajd Katyński
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Poznajemy Polskę
19:45 Modlitwa z telefontycznym
udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Mysłąc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Z wędką nad wodę
w Polskę i świat
22:30 Ostatnia droga
Pana Zygmunta - dokument
23:35 Leśni zapylacze - dokument

Wtorek, 15 października 2024

TVP 1

17:55 Klan

05:20 Dziedzictwo - serial
06:05 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej
z Sanktuarium Matki Bożej
na Jasnej Górze
07:30 Kościół z bliska
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:45 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Żółtodzioby. Pierwsze dni życia
- dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:25 Piłka nożna: Liga Narodów
- studio
20:35 Piłka nożna: Liga Narodów
- mecz: Polska - Chorwacja
23:15 Z góry widać lepiej. Wanda
Rutkiewicz. Opowieść
o kobiecie niezwykłej - dokument

TVP 2

17:20 Miłość i nadzieja

05:35 M jak miłość - serial
06:25 SMS - Szkoła Metodystycznej
Służby
06:50 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Mamaland
11:55 ZdroWY Plan
12:30 Kolo fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 M jak miłość - serial
16:00 Kolo fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:30 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:30 Klangor - serial
23:20 Kod Annie Parker
- film obyczajowy

tvn

15:30 Kuchenne rewolucje

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Ślub od pierwszego wejrzenia
22:35 Kuba Wojewódzki
23:40 Superwizjer

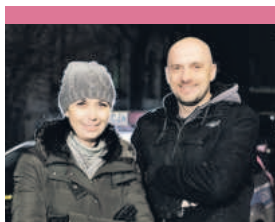
polsat

18:00 Pierwsza miłość

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie
- serial
20:10 Siły specjalne - Polska
21:50 Sekcja 8 - thriller
23:55 Wpół do śmierci 2
- film sensacyjny

7 tvn

12:00 W-11 Wydział
Śledczy

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska
- serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Czerwony smok - thriller
23:35 Push - thriller

4

18:00 Łowcy skarbów.
Kto da więcej

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi
- Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:40 American Pie: Bractwo Beta
- komedia

HITY DNIA

„Seksja 8”
(2022 r.) Polsat 21:50

Po pomszczeniu zabójstwa swojej rodziny, były amerykański żołnierz wychodzi z więzienia i zostaje zwerbowany przez tajną agencję rządową.

„Push”
(2009 r.) TVN 7 23:35

Młodzi Amerykanie ukrywają się w Hongkongu przed agentami tajnej amerykańskiej agencji. Mają paranormalne zdolności i to spowodowało, że zyskali zainteresowanie władz. Postanowili działać razem, żeby móc przeciwstawić się agentowi.

TV puls

12:55 Zaklinacz dusz

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane
w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw
- serial
20:00 Przetrawianie - dramat
22:15 Córka wilka - thriller

TVP KULTURA

09:00 Najważniejszy
dzień życia

06:10 Muzyczne poranki
06:35 Tamte lata, tamte dni
07:15 Mieszczanie żywiecy
07:55 Podróże z historią - serial
08:35 Informacje kulturalne
09:00 Najważniejszy dzień życia - serial
10:10 Cafe Pod Minogą - komedia
11:55 Renoir - Porträt einer
Zeitenwende - dokument
13:05 Dobry tytuł
13:50 Franz Kafka - Pisarz między
światami - dokument
14:55 Daleko od okna - dramat
17:00 Najważniejszy dzień życia - serial
18:20 W poszukiwaniu dobrego filmu
19:00 Partia, pieniądze, rock and roll
- dokument
20:00 Feblik
21:15 Margot i Alma - dramat
23:05 Gintrowski - dokument

TVP HISTORIA

08:00 Stulecie Winnych

07:00 Spór o historię
07:35 Flesz historii
08:00 Stulecie Winnych - serial
08:45 Wolna sobota - komedia
09:30 Tajemnice astronomii Kopernika
- dokument
10:20 Encyklopedia II wojny światowej
- serial
10:50 Bałtyk - dzikie morze - serial
11:45 Wojownicy czasu
12:15 Alternatywy 4 - serial
13:15 Jubileuszowy - dokument
13:30 Wielkie rzeki świata - dokument
14:30 Bałkany w ogniu - serial
15:30 Korona królów
16:00 Sensacje XX wieku
16:30 Sensacje XX wieku
17:00 Kościusko. Przewodnik
bardzo współczesny - dokument
18:15 Było, nie minęło
- kronika zwiadowców historii
18:50 Stulecie Winnych - serial
19:40 Powódź - dokument
20:00 Okręty podwodne - dokument
21:05 Samowolka - dramat
22:10 Party przy świecach - komedia
23:15 Sensacje XX wieku

TRAM

07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Kolor Boga
09:00 Papież Polak do rodaków
09:20 Słowo życia
09:25 Święty na każdy dzień
09:30 Ukryci w łonie Matki
10:00 Informacje dnia
10:15 Jak my to widzimy
- z daleka widać lepiej
10:45 Zew natury
11:05 Mocni w wierze
11:35 Słowo życia
11:40 Ma się rozumieć
11:50 Święty na każdy dzień
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Trufie w Polsce
12:50 Walka o życie - dokument
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Muzyczne chwile
14:30 Franciszek Kleeberg
- ostatni general kampanii
wrześniowej - dokument
15:00 Dziewica Orleańska
według Jana Matejki - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Jestem mamą
16:25 Przyroda w obiektywie
16:40 Zdrowie z Bożej Apteki
16:55 Pod opieką Limanowskiej Pani
17:10 Prosto o gospodarce
17:30 Zostań żołnierzem RP
17:45 Muzyczne chwile
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Każdy maluch to potrafi
19:45 Modlitwa z telefontycznym
udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mali Bracia Ubogich - dokument
22:55 Święty na każdy dzień
23:00 Z nadmiaru Miłości - dokument

HITY DNIA

„Zróbmy sobie wnuka”
(2003 r.) Polsat 21:50

Los dwójki dzieci, Zosi i Janka, spędza sen z powiek Mańkowi Koseli. Żadna z pociech nie wstąpiła jeszcze w związek małżeński. Ojciec stawia sobie za punkt honoru doprowadzenie ich do ołtarza.

„Elsa i Fred”
(2014 r.) TVP 2 23:00

80-letniego zgorzkniałego wdowca i jego samotną o kilka lat młodszą sąsiadkę połączyło uczucie. Gdy mężczyzna dowiaduje się, że przyjaciółka jest umierająca, postanawia poświęcić majątek, by spełnić jej marzenie.

TVP 1

10:45 Ojciec Mateusz

05:20 Dziedzictwo - serial
06:10 Wichrowe wzgórze - serial
07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:30 Dom Pokoju w Betlejem
08:00 Akacja 38
08:50 Ranczo - serial
09:50 Komisarz Alex - serial
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiellonowie
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Rok w ogrodzie extra
12:55 Lodowe królestwo pantery śnieżnej - dokument
14:00 Wichrowe wzgórze - serial
14:55 Jaka to melodia?
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:20 Jaka to melodia?
17:55 Klan
18:25 Reporterzy
18:45 Akacja 38
19:30 Program informacyjny 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:10 Sport
20:15 Pogoda
20:30 Korona królów. Jagiellonowie
21:05 Oficer i szpieg - dramat
23:25 Koliber - dramat

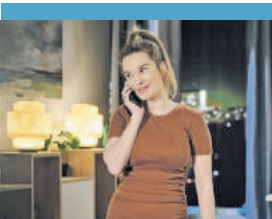
TVP 2

14:35 Na sygnale

05:35 M jak miłość - serial
06:25 Mozaika żydowska. Magazyn kulturalno-religijno-społeczny
06:55 Barwy szczęścia - serial
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Dom Pokoju w Betlejem
11:50 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
12:30 Koło fortuny
13:15 Miłość i nadzieja
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial
15:05 M jak miłość - serial
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada
17:20 Miłość i nadzieja
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia - serial
20:05 Barwy szczęścia - serial
20:40 Przepis dnia 4
20:55 Na dobre i na złe - serial
21:55 Na sygnale - serial
22:25 Na sygnale - serial
23:00 Elsa & Fred

tvn

20:10 Na Wspólnej

05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień Dobry TVN
11:30 B&B Love
12:05 Kuchenne rewolucje
13:10 Ukryta prawda - serial
14:15 Detektywi - serial
15:20 Doradca smaku
15:30 Kuchenne rewolucje
16:35 Ukryta prawda - serial
17:40 Detektywi - serial
18:45 Sport
18:55 Pogoda
19:00 Fakty
19:40 Uwaga!
20:00 Doradca smaku
20:10 Na Wspólnej - serial
20:50 B&B Love
21:30 Top Model
23:05 Pati - serial

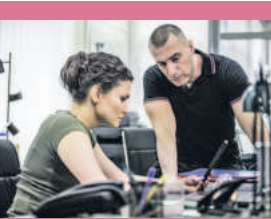
polsat

16:30 Na ratunek 112

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:30 Malanowski & Partnerzy - serial
09:00 Malanowski & Partnerzy - serial
09:30 Sekrety rodziny - serial
10:30 Dlaczego ja? - serial
11:30 Gliniarze - serial
12:30 Gliniarze - serial
13:30 Gliniarze - serial
14:35 Dlaczego ja? - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Pogoda
16:20 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 - serial
17:00 Gliniarze - serial
18:00 Pierwsza miłość - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Gość „Wydarzeń”
19:25 Sport
19:30 Pogoda
19:35 Malanowski. Nowe rozdanie - serial
20:10 Moja mama i twój tata
21:50 Zróbmy sobie wnuka - komedia
23:45 Mały - komedia

7 tvn

11:00 Detektywi

06:05 Szkoła - serial
07:00 Szpital - serial
08:00 Ukryta prawda - serial
09:00 Ukryta prawda - serial
10:00 Ukryta prawda - serial
11:00 Detektywi - serial
12:00 W-11 - Wydział Śledczy - serial
12:45 Szpital - serial
13:45 Sekrety życia - serial
14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
15:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial
16:50 Sekrety życia - serial
17:55 Szpital - serial
18:55 Ukryta prawda - serial
20:00 Hotel Paradise 9
21:00 Tylko sprawiedliwość - dramat
23:50 Millerowie - komedia

4

14:00 Policjantki i policjanci

07:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
08:00 Bogaty dom - biedny dom
09:00 Dlaczego ja? - serial
10:00 Dlaczego ja? - serial
11:00 Trudne sprawy - serial
12:00 Trudne sprawy - serial
13:00 Trudne sprawy - serial
14:00 Policjantki i policjanci - serial
15:00 Na ratunek 112 - serial
15:30 Na ratunek 112 - serial
16:00 Policjantki i policjanci - serial
17:00 Policjantki i policjanci - serial
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej?
19:00 Policjantki i policjanci - serial
20:00 Uroczysko - serial
20:30 Sprawiedliwi - Wydział kryminalny - serial
21:30 Miłość za wszelką cenę
22:30 Pamiętniki z wakacji - serial
23:30 R.I.P.D. Agenci z zaświatów - komedia

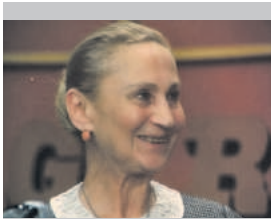
puls

18:00 Lombard. Życie pod zastaw

07:00 Nash Bridges - serial
08:00 Kobra - oddział specjalny - serial
09:00 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
10:00 Zaklinacz dusz - serial
11:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:00 Nie igraj z aniołem - serial
12:55 Zaklinacz dusz - serial
13:50 Unforgettable: Zapisane w pamięci - serial
14:50 Lombard. Życie pod zastaw - serial
15:50 Ranczo - serial
16:55 Ranczo - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw - serial
20:00 Bliźniak - film sensacyjny
22:10 Alex Cross - thriller

TVP KULTURA

09:00 Najważniejszy dzień życia

06:20 Muzyczne poranki
06:35 Tamte lata, tamte dni
07:10 Mieszczanie żywiecy
07:45 Podróże z historią - serial
08:30 Poczet świrów polskich
09:00 Najważniejszy dzień życia - serial
10:20 Daleko od okna - dramat
12:25 Partia, pieniądze, rock and roll - dokument
13:30 Wydarzenie aktualne
14:05 Fortepian Chopina: Wiadomość z zaświatów - dokument
14:55 Duch z Canterville - horror
15:35 Kot w ścianie - dramat
17:25 Najważniejszy dzień życia - serial
18:30 Informacje kulturalne
19:00 Reżyserzy - serial
20:00 Smak miodu - dramat
21:50 Legendy rocka
22:25 Legendy rocka
22:55 Margot i Alma - dramat

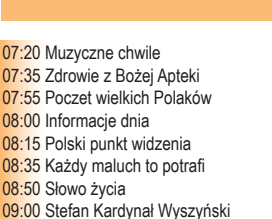
TVP HISTORIA

12:15 Alternatywy 4

06:55 Na bitewnym szlaku
07:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
08:00 Stulecie Winnych - serial
09:00 Kościusko. Przewodnik bardzo współczesny - dokument
10:05 Encyklopedia II wojny światowej - serial
10:30 Wszystkie kolory świata - serial
11:30 Historia kuchni polskiej
12:15 Alternatywy 4 - serial
13:40 Sekrety dawnych budowniczych - serial
14:40 Okręty podwodne - dokument
15:40 Korona królów
16:15 Sensacje XX wieku
16:50 Sensacje XX wieku
17:25 Tajemnica Jana Pawła II - dokument
17:55 Fake czy historia?
18:55 Stulecie Winnych - serial
20:00 Kroniki Hitlera - serial
21:00 Zwykły święty człowiek - dokument
22:10 Prawdziwe polowanie na Czerwony Październik - dokument
23:10 Sensacje XX wieku

TRAM

07:20 Muzyczne chwile
07:35 Zdrowie z Bożej Apteki
07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:35 Każdy maluch to potrafi
08:50 Słowo życia
09:00 Stefan Kardynał Wyszyński - Trokiliwy Duszpasterz Jasnogórski - dokument
09:30 Sanktuaria polskie
09:50 Święty na każdy dzień
10:00 Audycja generalna Ojca Świętego Franciszka
10:50 Muzyczne chwile
11:00 Puszcza Białowieża - leśny cmentarz
11:25 Jestem mamą
11:40 Prosto o gospodarce
12:00 Odpust ku czci św. Jana Pawła II
14:00 Muzyczne chwile
14:10 Mocarz pokory
14:30 Krzywda - serial
15:00 Muzeum Papiernictwa - dokument
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Niemy świadek historii. Puszcza Rudnicka - dokument
17:00 Po stronie prawdy
17:50 Muzyczne chwile
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Opowieści Starego Testamentu - serial
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyznę
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Zamek Królewski w mieście stołecznym Poznaniu - dokument
23:25 W męce Mojej szukaj siły i światła

HOROSKOP

KOZIOROŻEC 22.12-19.01

Będiesz teraz wyjątkowo optymistyczny, pozytywnie nastawiony do innych, a co za tym idzie – tolerancyjny. Przebaczysz ludziom dawne przewinienia i wykażesz dużo cierpliwości względem tych, którzy będą popełniać błędy. Wykorzystaj ten dobry czas na zawarcie nowych znajomości. Ale bądź ostrożny i nie baw się w swatkę, bo ściągniesz na siebie kłopoty.

WODNIK 20.01-18.02

Tylko spokój może cię uratować. Ktoś będzie chciał wystawić na próbę twoją cierpliwość. Obiecał pomoc, a w efekcie zajmie się swoimi sprawami i wszystko spadnie na ciebie. Poradzisz sobie, ale nie trać energii na nerwy. W domu sielska atmosfera, w weekend spodziewaj się gości. Usłyszysz wiele komplementów na temat talentu kulinarnego.

RYBY 19.02-20.03

Jeśli nie musisz, nie podejmuj teraz żadnych decyzji, a zwłaszcza tych wiążących się z ryzykiem. To nie jest też dobry moment na wprowadzanie zmian w życiu. Lepiej odpuść i poczekaj na wsparcie planet. Będiesz miał tendencję do czarnowidztwa i wyolbrzymiania kłopotów, co zrytuje twoje otoczenie. Staraj się nie dopuścić do kłótni, ignoruj zaczepki.

BARAN 21.03-20.04

Poczujesz się ważny i doceniony, bo krewni i przyjaciele postanowią skorzystać z rad, które im ostatnio dałeś. A że będą potrzebować twojej pomocy w niektórych kwestiach, w najbliższych dniach będziesz wyjątkowo zajęty. Staraj się jednak, by nie ucierpiały na tym twoje sprawy. W weekend nie odrzucaj zaproszenia na imprezę. Poznasz kogoś ciekawego.

BYK 21.04-21.05

Zajmiesz się porządkowaniem spraw rodzinnych. Postanowisz, że w nowym roku pogodzisz zwaśnionych od dawna krewnych, którzy już nie pamiętają, o co się pokłócili, ale nadal unikają swojego towarzystwa. Twoja misja pokojowa zakończy się sukcesem, o ile nie będziesz za bardzo się wymądrzał. Warto zaprosić partnera na romantyczną kolację.

BLIŹNIĘTA 22.05-20.06

Ostatnio dobrze wiesz ci się w pracy, a konkurencja nie śpi. Spodziewaj się złożliwych zaczepk z jej strony. Najlepsze, co możesz zrobić, to je zignorować. Ale poczujesz niesmak, a to będzie rzutowało na inne sfery twojego życia. Zaczyniesz wyolbrzymiać problemy i użalać się nad sobą. W porę zapanuj nad złymi emocjami. Myśl pozytywnie, a będzie lepiej.

RAK 21.06-22.07

Ktoś wreszcie doceni twoje zalety i starania, co wprawi cię w doskonały nastrój. Poczujesz, że ludzie są fajni, staniesz się otwarty i nie będziesz szczędził innym komplementów. Bez wahania przyjmuj zaproszenia na różne spotkania, w tym zawodowe. Poznasz ludzi, którzy będą mogli ci pomóc w kolejnych miesiącach. Spodziewaj się korzystnych zmian.

LEW 23.07-22.08

Trudnych spraw masz po dziurki w nosie, ale powoli wszystko zacznie się układać. Finał niektórych tematów może cię zaskoczyć, jednak będziesz się cieszył, że masz je już z głowy. W pracy bądź ostrożny. Pamiętaj, by nie polegać na osobach, które kiedyś cię zawiodły i nie zlecać im zadań. Weekend koniecznie poświęć na odpoczynek, naładuj baterie.

PANNA 23.08-22.09

Pracowity czas. Z taką werwą przystąpisz do realizacji obowiązków służbowych, że konkurencja zostanie daleko w tyle. Możesz liczyć na premię, więc już rozglądaj się po wyprzedkach, żeby dobrze ją spożytkować. Dobra pora, by zmienić coś w swoim wyglądzie.

WAGA 23.09-23.10

Będiesz teraz niebezpieczny dla towarzystwa. Jak tylko znajdziesz się w gronie osób, od razu odkryjesz ich sekrety, romanse, plany. Lepiej nie afiszuj się ze swoją intuicją. Poczujesz się niezręcznie, bo jedna ze spraw będzie dotyczyć twojej przyjaciółki. Póki nie masz dowodów, milcz.

SKORPION 24.10-21.11

Odstaw na półkę myślenie o tym, co wypada, a co nie. Od czasu do czasu dobrze jest odrzucić konwenanse i zrobić to, na co ma się ochotę. Popuść wodze fantazji, a w końcu przestaniesz się nudzić. Żywienie gwarantowane. Dobrze to robi twojemu związkowi.

STRZELEC 22.11-21.12

Zajmiesz się porządkowaniem wszystkiego. Denerwować cię będzie nieład i w kobiecej torebce, i w segregatorze z dokumentami. Kiedy już wszystko ułożysz jak należy, poczujesz ulgę. Weekend poświęć rodzinie. Któryś z krewnych będzie potrzebował twojej rady.

PRZEPIS TYGODNIA
BABKA MARMURKOWA

Składniki:

- masło 190 g,
- cukier kryształ 170 g,
- cukier waniliowy 10 g,
- jaja 4 sztuki,
- mąka pszenna typ 500 240 g,
- kakao z wiatraczkiem 20 g,
- proszek do pieczenia 7 g,
- woda 2 łyżki,
- cukier puder do dekoracji,

Na zdjęciu od lewej Tomasz Basaj, Zuzanna Bielewicz, Amelia Celmer- uczniowie Branżowej Szkoły I stopnia przy Zespole Szkół Nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu.

Sposób wykonania

Masło w temperaturze pokojowej utrzeć na puszystą masę. Do masy dodać cukier kryształ i waniliowy. Ucierać mikserem. Sprawdzić świeżość jaj. Oddzielić białka od żółtek. Do masy maślano cukrowej dodać po jednym żółtku cały czas ucierając. Mąkę przesiać z proszkiem do pieczenia. Do masy jajeczno cukrowej dodać stopniowo mąkę z proszkiem. Ubić pianę z białek i dodać ją do masy. Delikatnie wymieszać aż masa będzie jednorodna. Masę podzielić na dwie połowy. Do jednej dodać kakao i wodę, dokładnie wymieszać. Białą część ciasta wyłożyć na blaszkę keksową wyłożoną papierem do pieczenia, następnie wyłożyć ciemną część ciasta. Za pomocą noża zamieszać delikatnie ciasto aby powstał marmurek. Ciasto piec około 50 minut, do tzw. suchego patyczka w temperaturze 180 stopni C. Po upieczeniu babkę wyjąć z foremki, ostudzić i posypać cukrem pudrem.

Smacznego!

Krzyżówka panoramiczna

Wyspa w pobliżu Borneo	Głaz narzutowy	Matka Kastora i Polluksa	▼	Podkład, belka Drobnotka	Węglowodór w ropie naftowej	▼	Świta, orszak	Uciskowa do tamowania krwi	Na nogach piłkarza	▼	Miara długości Tyka na ścianie
►	5	17	12				Pokazowy egzemplarz	13			19
Wyścigi na wodzie	►						Teren popisu rolnika		21		
►	14									Kontroler, rewizor	
Kraj z Antanarywą Łaciaty koń	►						Cząstka żaru				
Naczynie z klepek		9	Dyskusja, debata	„... pod Wiszącą Skałą”, film	Klamra spinająca mury	3			20	24	
►	18					▼	Stan w USA z Topeka		Szlachetny pacyrek		Piłka ulana z gumy
							Humor po drinku			6	
Gra z karambolem	►							Stępka			
Tajniki, sekrety	Rajskie imię		4			10		Cel wyścigu			1
Mistrzowski stopień w judo	►					15	Zmienny obyczaj			7	8
Producent obuwia sportowego	►			Zwierzchnik wasala; senior							
Szkrab, petak		22	16			2	Dawny czołg				
►			11	Część kolumny w gazecie		23					

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

Życie zaczyna się po sześćdziesiątce

REGION ▶ Polska wieś w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej niewiele się różniła od tej XIX-wiecznej. Praca w polu była wykonywana w dużej mierze ręcznie, w domach brakowało wygod, było często ciasno, bo dzieci gromadka, a izby raptem dwie – kuchnia i pokój. Do tego żadnych wygod, nawet prądu na początku nie było, wodę się czerpało ze studni, kapało w balii, a za potrzebą szło do wygodki. W takich warunkach najczęściej wychowywali się bohaterowie tej opowieści

Dzieciństwo. Ani sielskie, ani anielskie

– Pochodzę z Żuław. Mieszkaliśmy u babci w Wiercinach blisko Nowego Dworu Gdańskiego. Nas było ośmioro – cztery dziewczynki i czterech chłopców. Babcia też miała dużo dzieci, jedenaścioro i te młodsze jeszcze z nią i z nami mieszkaly, więc ciasno trochę było. Potem przeprowadziliśmy się do swojego domku, poniemieckiego. Były tam też budynki gospodarcze i 7 hektarów ziemi. Mama wszystko robiła w gospodarstwie, była tak zaradna, że jeszcze prowadziła księgowość w spółdzielni produkcyjnej i zajmowała się naszą ósemką, gdyż tata ciężko chorował. Jak tylko podrosliśmy to pomagaliśmy mamie. Miałam 7 lat, jak już pracowałam. Najpierw były to obowiązki domowe. Gdy mama szła w pole, to musiałam myć naczynia, sprzątać, kury karmić. Później razem ze starszym rodzeństwem buraki pomagaliśmy kopać, nawet w nocy, gdy miał przyjść mróz. Mama dodatkowo pracowała w PGR-ze na akord, a my z nią. Byliśmy zgraną rodziną i uważam, że miałam szczęśliwe dzieciństwo. Nie było

u nas poszturchiwania, rodzice nas nie bili, najwyżej mama nakrzyczała, jak się coś zbroiło, albo wyznaczała karę. Przykładowo, musiałam za swoje wyczyny umyć podłogę i naczynia zamiast pójść bawić się z koleżankami – opowiada Barbara Makuch z Ostrowitego w gminie Brzuze.

– Gdy miałam 10 lat rodzice przeprowadzili się do Żuchowa w pobliżu Skępego. Skończyłam tam szkołę podstawową, a potem liceum w Lipnie. Bardzo chciałam iść na studia, na historię, ale ze względu na to, że było nas dużo

dzieci, mama nie była w stanie finansować mojej dalszej nauki, tym bardziej, że tata już nie żył. Podjęłam więc pracę w Lipnie na pocztce – wyjaśnia pani Basia.

Nie każda osoba wychowana na wsi wspomina dobrze swoje najmłodsze lata. Praca dzieci była rzeczą zwyczajną, ale najważniejszy był stosunek rodziców do pociech. Powszechny był niedostatek, chociaż jedzenie było. Skromne zazwyczaj, ale do syta.

– U nas w domu była bieda i żadnych wygod, nie to co teraz. Prąd założyli, jak miałam

5 lat. Mieszkaliśmy w Radzinku, była nas czwórka dzieci, ja druga z kolei. Każde z nas miało swoje obowiązki. Trzeba było zielonego nazwać dla świń i dla ptaków, nakopać ziemniaków. Gdy miałam 9 lat zmarł tatuś, który był wspaniałym człowiekiem, czego nie mogę powiedzieć o mamie. Rok później trafiłam do domu dziecka w Rypinie, bo wtedy już była kompletna bieda z nędzą. Mama sobie nie radziła i nas tam zabrali. Potem wyszła drugi raz za mąż, przeprowadziła się do Przyrowy. Młodsze rodzeństwo w sie-

rocinu było krótko. Następnie trafili do internatu w Ostrowitem, tylko na niedzielę przychodzili do domu. W domu dziecka byłam do 15 roku życia, do końca podstawówki. Potem poszłam do Torunia do szkoły zawodowej krawieckiej. Wtedy było tak, że wszystkie warsztaty trzeba było opłacać i internat też, ale mama tego nie robiła. Po pół roku usunęli mnie z tej szkoły. Gdybym była sierotą wówczas państwo za mnie by płaciło. Miałam okropne dzieciństwo. Niczego dobrego nie użyłam. Wprawdzie w domu dziecka wychowawca i dyrektor byli bardzo dobrzy, ale to nie była prawdziwa rodzina. Ja im pomagałam, oni mnie. W kuchni pomagałam, u krawcowej pomagałam. W ogródku, który tam był, też robiłam. Należałam do wszystkich kótek, jeździłam na obozy wędrownie, na wycieczki. To była moja nagroda za to wszystko. Kiedyś w domu dziecka dofinansowania były bardzo niskie. Jeden po drugim ciuchy nosiliśmy, Ale głodna nie kładłam się spać i, co ważne, byłam czysta – mówi Elżbieta Rybińska, mieszkanka gminy Brzuze.

dokończenie na str. 22

Region

Życie zaczyna się po sześćdziesiątce

dokończenie ze str. 21

W domu dziecka warunki bytowe, mówiąc delikatnie, do komfortowych nie należały.

– Najgorsze były 12-osobowe pokoje. Mielśmy 2 godziny uczenia się w sali, do której wchodziło 24 dzieci. Przy stoliku siedziały 4 osoby, to nawet książek nie było gdzie położyć. Jak miałam trochę wolnego czasu to na drutach robiłam. Miałam z tego parę groszy. Zawoziłam w wakacje te pieniądze rodzeństwu, żeby miało na zeszyty i książki. W żniwa snopki wiązałam u gospodarzy, którzy nawet jabłka z sadu nie dali zjeść. Tylko wody ze studni można się było napić – tłumaczy Elżbieta Rybińska.

Małą ojczyzną Genowefy Dąbek są Gulbiny w gminie Brzuze.

– Od maleńkości mieszkam w tej wsi. Najpierw w pałacu, który tam jeszcze był. Z innymi rodzinami. Mielśmy duże mieszkanie, około 70 metrów. Było nas sześcioro, ja trzecia w kolejce. Gdy wyszłam z domu najmłodsza siostra miała 7 lat. Rodzice pracowali na swojej parceli. Miel 4 hektary i 60 arów. Trudno było z tego żyć, po ludziach robiliśmy. Boże kochany jak ciężko było. Już w wieku 12 lat wiązałam za kośnikiem snopki na zarobek, buraki pieliałam. Chowaliśmy trochę świnek, kury. Czasem coś tam dostaliśmy z opieki, jakieś rajstopy czy szale, takie cienie. Duża rodzina była, a ziemi mało. Mielśmy jednego konika i nim się orało. Były kontyngenty i tata musiał zboże odstawić. Wtedy nawet w niedzielę mięsa nie było, tylko kluski z twarogiem, to był rarytas. Do szkoły chodziłam najpierw w Gulbinach, tam były tylko 4 klasy, potem do Trąbina. Miałam 3 kilometry przez łąki. Zimą w mieszkaniu zimno było, mielśmy tylko kuchnię węglową i tylko tam się paliło. Wcześniej były w pałacu piękne piece kaflowe, ale jak się sprowadziliśmy to były już rozebrane przez ludzi. Zimy wówczas były srogie i jako dziecko ciągle marżałam. Nie było też takich ubiorów jak teraz. Co od kogo dostaliśmy to nosiliśmy. Miałam bardzo dobrych rodziców, tylko mama zmarła, gdy miała 50 lat. Zabawki? – zastanawia się pani Cienia. – Jak sobie zrobiliśmy z żółędzi, z kasztanów, to mielśmy. Skończyłam tylko 6 klas, musiałam iść do pracy. Nie tylko ja, tak samo moje koleżanki. Chodziłyśmy na zarobek z moją młodszą siostrą. Uzbierałyśmy 800 złotych, to wtedy było bardzo dużo pieniędzy. Pojechałyśmy z tatą do Rypina, który jechał na kaszownik, jęczmień na kaszę przerobić. Tam, na rynku chcieliśmy sobie kupić buty i su-

kienki, ale ktoś nam te pieniądze zakosił. Wracaliśmy piechotą do domu i płakałyśmy. Tata wracał z tego kaszownika, zabrał nas na furmankę i też płakał. Mówił, że tyle pracy poszło na marne. Do dzisiaj z siostrą to wspominamy – zwierza się Genowefa Dąbek.

Jerzy Sadłowski w dzieciństwie mieszkał w Dobrem. Miał dwóch młodszych braci, tata był kierownikiem miejscowej szkoły. Swoje pacholęce lata wspomina bardzo dobrze, mimo że, tak jak inne wiejskie dzieci, już za młodu pracował.

– Mieszkaliśmy w budynku szkoły. Najpierw w starym, a gdy nowy wybudowali w 1961 roku mielśmy dwa pokoje, kuchnię i łazienkę, którą tata zrobił. Wody nie ciągnęliśmy ze studni, bo był hydrofor. Mama pracowała na takim małym gospodarstwie. Miała krówki, dwa świniaki. Kiedyś na wsi przy szkołach były budynki gospodarcze i tam te zwierzęta trzymała. Mielśmy hektar ziemi do dyspozycji. Pamiętam, jak żeśmy się cieszyli świecą żarówką, gdy elektryczność założyli, chyba w 56 roku. Pracować zacząłem, gdy jeszcze chodziłem do szkoły podstawowej na swoim polu przy burakach. Potem, gdy uczyłem się w liceum pedagogicznym, przyjeżdżałem na wakacje i w żniwa z braćmi pracowałem u gospodarza, bo on nasze pole końmi obrabiał. Za darmo oczywiście. Wiązałem snopki, jeździłem kosiarką i nabierałem tężyzny. Potem inni gospodarze mnie i braci brali do roboty, do młócenia na przykład, bo było wiadomo, że Sadłowskiego chłopaki są silni i robotni. Lubiłem tę pracę. W soboty, w niedzielę chodziłem na zabawy do remizy. Jak było ciepło to jeździliśmy po pracy na torfniaki, żeby się wykapać, bo tam była ciepła woda.

Uważam, że miałem fantastyczne dzieciństwo. Po skończeniu liceum wróciłem do Dobrego i zacząłem pracę w szkole w Ostrowitem jako nauczyciel – opowiada pan Jurek.

Marianna Domann urodziła się jeszcze przed wojną. Mieszkała w Kłusnie w gminie Świdziebnia w powiecie brodnickim.

– Mielśmy gospodarstwo kupione jeszcze przed wojną. Było tam 14 mórg, czyli około 8 hektarów. Za wyhodowanie róży dziewczka mojemu dziadkowi kupiła karczmę, która została zaadaptowana na mieszkanie. Było elegancko urządzone, z ładną kaflową kuchnią z mosiężnymi relingami. Na wymytych fajerkach piekło się placki ziemniaczane bez tłuszczu. Dzieciństwo, to wczesne, mijało mi w strachu, bo wojna była. Pamiętam niemieckich żołnierzy którzy w 43 roku maszerowali na Stalingrad. Potem radzieccy żołnierze przybyli do wsi i wszyscy się ich bali. Niemcy byli kulturalniejsi. Jak szli na ten Stalingrad to zatrzymali się u nas w stodole. Nic nie zabrali, byli dobrze wyposażeni. Jeszcze nas dzieci częstowali gumę do żucia, chociaż mama nie kazała brać. Nas było siedmioro, ja najmłodsza. Nikt już z nich nie żyje, sama zostałam. Rodzice byli wspaniałymi ludźmi. Chcieli, żebyśmy się uczyli. Książki mielśmy jeszcze sprzed wojny – „Baśnie” Andersena i „Księgę tysiąca i jednej nocy”. Czytałam to i nad wszystkim płakałam. Mama mi lalki szyła ze szmatek, a potem siostra, która była na robotach w Rzeszy przewiozła mi taką prawdziwą, którą dostała od swoich gospodarzy. Oni byli dla niej bardzo dobrzy. Po skończeniu podstawówki chodziłam do średniej szkoły żeńskiej w Brodnicy. Byłam dobrą uczennicą, mimo że z pipidowy. Elektryczność w Kłusnie założyli gdy byłam już dorosła. W 58 roku skończyłam

fizykę w studium nauczycielskim w Toruniu i rozpoczęłam pracę w szkole. Najpierw w Kretkach Małych, a po 3 latach, gdy wyszłam za mąż, przeprowadziliśmy się do Rogowa – wyjaśnia pani Marianna.

Różne oblicza dorosłości

Na wsi wcześniej wstępowało się w związek małżeński, nie zawsze z miłości. Taki był zwyczaj, bo przecież głupio było zostać starą panną czy starym kawalerem. Na świat przychodziły dzieci, które należało utrzymać i wykształcić, żeby miały w życiu łatwiej.

– Gdy skończyłam liceum i nie udało mi się pójść na studia podjęłam pracę na poczcie w Lipnie. Po dwóch latach przeniosłam się do Ciechocinka. Tam poznałam swojego męża. Zamieszkałam u niego. Po niecałych 6 latach przeprowadziliśmy się do Ostrowitego na gospodarstwo. Na początku było 6 hektarów, później teść pod Ugoszczem zapisał nam 5. Potem jeszcze kupiliśmy dodatkowo ziemię w Łączonku. Mąż oprócz pracy w gospodarce jeszcze jeździł taksówką. W 1971 roku mąż poważnie zachorował, więc zapisaliśmy to wszystko synowi. On ma teraz ponad 100 hektarów ziemi, kombajn i wszystkie maszyny których potrzebuje. W 76 roku mąż zmarł i od tej pory jestem sama – mówi Barbara Makuch.

Po smutnym dzieciństwie młodość i wiek średni Elżbiety Rybińskiej naznaczony był pracą ponad siły. Wyszła za mąż, urodziła siedmioro dzieci.

– W małżeństwie też nie było wesoło. Zamieszkałam w Przyrowie u teściowej. W tym domu niczego nie było. Mieszkaliśmy na kupie w jednym pokoju z kuchnią, razem z matką męża, jej facetem i ich potomstwem. Pracowałam nie tylko w gospodarce u teściowej, ale też u ludzi. Na świat przychodziły moje dzieci, ale jeden synek

zmarł, gdy był malutki – opowiada pani Ela, a w jej oczach pojawiają się łzy.

– Jak przyszedł do męża to tam była bieda, a gospodarka zadłużona. To trzeba było zarabiać u rolników. Pierwszy ciągnik kupiliśmy 28 lat, temu teściowa już nie żyła. Wodociąg we wsi mamy od 27 lat. Nadal mieszkam w Przyrowie, w tym domu po teściach. Wyremontowałam jeszcze dodatkowe pomieszczenie, które tam było, tak że mam teraz 2 pokoje, kuchnię, łazienkę. Syn sobie wystawił nieopodal nowy dom, nową oborę i teraz ma super. Wszystkie moje dzieci pokończyły szkoły – średnie albo zawodowe i bardzo dobrze sobie w życiu radzą. Żeby Pan Bóg dał tak, aby wszystko było jak do tej pory. Najmłodszy syn jeszcze ze mną mieszka, pozostałe dzieci powychodziły za mąż, położyły się i mają swoje domy – wyjaśnia Elżbieta Rybińska.

– Za mąż wyszłam w 63 roku, jak miałam 21 lat i przyszedł do teściów na gospodarstwo. Męża poznałam w szkole. Nie był dobrym człowiekiem, niech mu ziemia lekką będzie, bo już nie żyje. Razem chodziliśmy do szkoły więc go znałam. Żeby nie teściowa to może byłby lepszy, tylko teść był fajny. Piędzy ani posagu nie wniosłam, a tam była jeszcze większa bida niż u nas. Kuchnia kaflowa, w pokoju stała koza. Kąpanie w balii, za potrzebą się szło do wychodka na dwór. Ziemi było 5 hektarów. Mam troje dzieci, dwie córki i syna oraz fantastyczną synową. Gdy wyszłam za mąż to ja wybudowałam wszystko: oborę, stodołę i dom. Teściowie mieli mieli glinianą chałupę krytą słomą. Na dom wzięliśmy kredyt, podżyrował nam taki fajny sąsiad i mój tata. Teściowa to chętnie się do tego nowego domu przeprowadziła. Były w nim 3 pokoje, łazienka i kuchnia. Wodę ciągnęliśmy pompą ze studni. Gdy syn przejął gospodarstwo ja nadal pracowałam, chociaż miałam już emeryturę, ale chciałam dorobić. Taki pan z Dobrzynia szkło przyjmował i myśmy je sortowali. Płacił 5 groszy od kilograma. To ciężka praca była, bo należało nosić skrzynki które nawet po 70 kilo ważyły. Ale to było w gromadzie i człowiek nie patrzył, że ciężko. Z chęcią leciałam do tej roboty. Bo ja bardzo lubię być z ludźmi – tłumaczy Genowefa Dąbek. – Mąż zmarł 6 lat temu i teraz to mam życie, jak w Madrycie. Starcza mi i na stroje i na zabawę – dodaje mieszkanka Gulbin.

Jerzy Sadłowski przez półtora roku pracował w szkole w Ostrowitem, po czym wezwała go armia.

– Spędziłem 2 lata w wojsku, w szkole podoficerskiej. Gdy wróciłem do domu, do Dobrego kontynuowałem pracę w podstawówce w Ostrowitem. Poznałem cudowną dziewczynę, która była nauczycielką w szkole, w której mój tata dyktował. Zamieszkaliśmy u moich rodziców, ale tylko na rok. Potem dostaliśmy kawalerkę w Ostrowitem w Domu Nauczyciela. Były w niej wszystkie wygody, nawet centralne ogrzewanie. Teściowie mieli gospodarstwo, było tam 13 hektarów i latem pracowałem u nich przy żniwach. Do dzisiaj lubię pracę fizyczną. Urodziło się nam dwoje dzieci – syn i córka. Oboje skończyli studia. Syn mieszka obecnie w Toruniu, a córka w Poznaniu. Teraz mamy mieszkanie w Brzuzem. Jeszcze przed rokiem 80. zlikwidowano tam czteroklasową szkołę i budynek po niej przerobiono na 5 mieszkań. Po remoncie nam przydzielono jedno z nich. Komisyjnie, nie po znajomości. Gdy gminy sprzedawały swoje zasoby wykupiliśmy to mieszkanie i mamy je już na własność. Swoją młodość i wiek średni bardzo miło wspominam. Uważam, że miałem dużo szczęścia w życiu – podkreśla pan Jurek.

W tym samym budynku w Brzuzem mieszka Marianna Domann, emerytowana nauczycielka.

– Po skończeniu studium nauczycielskiego i po 3-letniej pracy w szkole w Kretkach Małych wyszłam za mąż. Swoją drugą połowę poznałam przez koleżankę. Zamieszkaliśmy w Rogowie. Byliśmy bardzo szczęśliwi, ale spotkała nas straszna tragedia. Nasz jedynieńczy synek Krzysztof, który przyszedł na świat w 1961 roku zmarł na obustronne zapalenie płuc. Długo nie mogliśmy się po jego odejściu pozbierać. Potem dzieci nie mieliśmy, chociaż bardzo chcieliśmy, ale moja choroba tarczycy to uniemożliwiła. Mąż był krawcem, najpierw pracował w Domu Mody w Brodnicy, a potem miał już własny zakład. Następnie przeprowadziliśmy się do Żalego, do mieszkania w budynku szkoły, a potem osiedliśmy w Brzuzem. Mąż zmarł w 2002 roku, 1 stycznia. Po operacji woreczka żółciowego dostał krwotoku. Moje życie byłoby piękne, gdyby nie śmierć synka i przedwczesne odejście męża – mówi Marianna Domann.

Proszę państwa, 4 czerwca 1989 roku skończył się w Polsce komunizm

Powyższe zdanie powiedziała w głównym wydaniu Dziennika Telewizyjnego w sobotę 28 października 1989 roku aktorka Joanna Szczepkowska po częściowo wolnych wyborach. To był początek drogi do niezależnienia się naszego kraju od Związku Radzieckiego. Czy ta zmiana ucieszyła albo zasmuciła Barbarę, Elżbietę, Genowefę, Jerzego i Mariannę? Okazało się, że pozostali wobec niej obojętni. Byli zbyt mocno pochłonięci pracą i wycho-

wywaniem dzieci. Tylko jedną osobę zmiana ustroju uradowała.

– Od kiedy pamiętam byłam przeciwniczką komuny i bardzo się ucieszyłam, gdy się wreszcie skończyła. Popierałam Wałęsę i do dzisiaj go za nic nie potępiam, bo dużo dla Polski zrobił i jest dobrym patriotą. Wprawdzie później głosowałam dwa razy na Kwaśniewskiego, chociaż jestem prawicowa, ale to mądry chłopak i tej swojej lewicowości nie pokazywał. Wałęsę nadal szanuję. Gadają o nim, że to Bolek czy Lolek, mało mnie to obchodzi. Teraz opluwają Tuska, ale jeśli go w Unii Europejskiej docenili, to znaczy, że nie jest głupi. Myślę trzeźwo i mimo, że jestem prawicowych poglądów to widzę co i jak i do ludzi się nie uprzedzam – wyjaśniła Marianna Domann.

„Ona w sercu, w zbożu, w śpiewie, ona w splocie ludzkich rąk”

1 maja 2004 roku spełniło się marzenie wielu Polaków, staliśmy się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. 7 i 8 czerwca 2003 r. zostało przeprowadzone referendum. 77,45 procent głosujących opowiedziało się za przystąpieniem do UE. W gminie Brzuze entuzjastów dołączenia do rodziny państw Zachodu było mniej – 61 procent. Z Unii popłynęły do naszego kraju miliardy euro. Budowano drogi, wodociągi, kanalizację, boiska, remontowano i doposażano szkoły, również na terenach wiejskich. Zmieniała się Polska, zmieniała się też wieś. Chałupy kryte strzechą zastąpiły wille, murowane domy remontowano, wyposażając je w nowoczesny sprzęt. Na pola wjechały potężne ciągniki i kombajny, które jednego dnia koszą i młocą zboże nawet z kilkunastu hektarów. Część unijnych środków przeznaczono na programy społeczne, również dla seniorów. O to, jak głosowali w referendum zapytaliśmy naszych rozmówców z gminy Brzuze.

– Byłem za wstąpieniem Polski do Unii. Jesteśmy z żoną otwarci na zmiany, jesteśmy za nowościami, jesteśmy postępowi. Uznaliśmy że warto dołączyć do Zachodu i stać się jego częścią. Jeszcze przed wej-

ściem do Unii pojechaliśmy do Niemiec i byliśmy oszołomieni, szczególnie mnogością i różnorodnością wszelkiego dobra w sklepach. Dla nas wtedy to było coś niezwykłego. Gdy pojawiła się szansa że wstąpimy do Unii, to pomyślałem że u nas też tak będzie. I jest. Teraz ludziom na wsi już żyje się bardzo dobrze w porównaniu z tym co było za mojego dzieciństwa. Programy społeczne dla seniorów są bardzo dobrym pomysłem, żeby ludzie nie siedzieli w domu, nie czekali na śmierć i nie dali się truć tym co jest w telewizji – mówi Jerzy Sadłowski.

Również Barbara Makuch jest zadowolona z naszej przynależności do Unii Europejskiej.

Stamtąd popłynęły pieniądze i płyną do dziś: na drogi, na rozwój wsi, na rolnictwo. Można już kupić nowoczesne maszyny. Ceny na produkty rolne są wprawdzie różne, ale wyrównują je dopłaty. – Uważam że to dobrze że wstąpiliśmy do Unii. Jak ktoś nie ma pracy, albo za mało zarabia, to może pojechać za granicę, tam się dorobić i ma lżej – wyjaśniła nasza interlokutorka.

Marianna Domann brała również udział w referendum, ale...

– Głosowała za, jednak teraz nie jestem zadowolona z Unii. Widzę że chcą nam zabrać tę polskość, a ja jestem patriotką. Jesteśmy obecnie izolowani, krzyże z urzędów zabierają, nie tak jak za Prawa i Sprawiedliwości. Programy społeczne dla seniorów? Popieram i korzystam – poinformowała pani Marianna.

Genowefa Dąbek nie pamięta czy głosowała w referendum, bo się polityką nie interesuje. Przeciwniczką obecności Polski w Unii jest za to Elżbieta Rybińska.

– Doszłam do wniosku, że jak wejdziemy do Unii, to znowu będziemy zależni od kogoś – wyjaśniła. – Z programów unijnych, tych społecznych korzystam, bo czemu nie? – dodała pani Ela.

W gminie Brzuze kolejną kandydencją wójtem jest Jan Koprowski. W 2008 roku wpadł na pomysł imprezy wyłącznie do starszych mieszkańców gminy. Wszyscy będący w wieku emerytalnym dostali imienne zaproszenia i tak zaczął się

coroczny Wiek Seniora, Wigor Juniora.

– Kiedy rozpoczynaliśmy przed kilkunastoma laty letnie spotkania starszych mieszkańców trudno było przypuszczać, że wydarzenie z roku na rok będzie się cieszyć coraz większą popularnością. Jest to nasz autorski projekt, chyba jedyny w Polsce, więc cieszę się, że ciągle się rozwija. Aż żal byłoby nie skorzystać z unikalnego krajobrazu okolicy na spotkania z seniorami, zwłaszcza że niemal zawsze towarzyszy im piękna pogoda, a uczestnikom znakomity nastrój. Pozwala to zapomnieć wielu osobom o problemach, chorobach, czy samotności – wyjaśnia wóldarz.

W 2021 roku gościnią Wiek Seniora, Wigoru Juniora była Aneta Andrzejewska z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu.

– To niesamowite, co się tutaj dzieje. Zobaczyłam scenę spotkania dwóch pań, które nie widziały się od ponad 30 lat. My samorządowcy, w biegu, w natłoku spraw często zapominamy o czymś, co najważniejsze, o byciu ze sobą, o rozmowach. Wielkie ukłony dla gospodarzy gminy Brzuze – pana wójta i jego współpracowników. To, że się tutaj dzisiaj bawimy jest wynikiem pracy wielu osób, pewnie przez wiele tygodni, mnóstwa starań o środki, aby niczego nie zabrakło, aby była muzyka i wspaniała atmosfera. Mam nadzieję, że siły do dalszych tego typu spotkań wójtowi, pracownikom gminy i radzie wystarczy na długie lata – powiedziała nam wówczas członkini zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Od kilku lat Stowarzyszenie Dobrzyńscy pozyskuje dofinansowanie na to wydarzenie z funduszy unijnych z otwartego konkursu ofert „Wspieranie aktywizacji i integracji społecznej seniorów”.

W Regionalnych Programach Operacyjnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego są też środki na aktywizację seniorów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Pracownicy Urzędu Gminy Brzuze, Stowarzyszenie Dobrzyńscy oraz Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Brzuze są nader skutecznymi

w ich pozyskiwaniu.

„Z gminą Brzuze się nie nudzę”

„Pasja w aniołach ukryta”, „Z seniorami za ziołami”, „Z gminą Brzuze się nie nudzę”, „Odkrywamy siebie z gminą Brzuze”, „Radości małe i duże seniorów z gminy Brzuze”, „Zdrowy i aktywny senior z gminy Brzuze”, „Dobrzyńskie lato pachnące i malowane woskiem”, „Seniorzy z Brzuze dla świata pszczelego” – to przykłady projektów zrealizowanych przez brzuski samorząd, na które wystarano się o dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego.

W 2016 roku pracę w Urzędzie Gminy Brzuze rozpoczęła Agnieszka Krauza. Obecnie jest koordynatorką przedsięwzięć skierowanych do seniorów, na które pozyskiwane są środki unijne.

– Pierwszy projekt, w który się zaangażowałam nazywał się „Pasja w aniołach ukryta”. Były to zajęcia ceramiczne, które się uczestnikom bardzo się spodobowały. Rok, czy dwa lata wcześniej powstał Klub Seniora Przyszań i jego członkinie oraz członkowie chcieli coś ciekawego robić. Pytaliśmy, co by im odpowiadało, sami też proponowaliśmy różne warsztaty, wyjazdy, zajęcia sportowe, kulinarne. Wszystko zaczęło się rozkręcać, a my w urzędzie, widząc ich zaangażowanie i radość z tych spotkań, zastanawialiśmy się co jeszcze. To musi być z sensem robiono, przecież na to idą publiczne pieniądze – tłumaczy urzędniczka.

Zapytaliśmy osoby, które brały udział w wymienionych przedsięwzięciach, co im się podobało. Odpowiedź była mało zaskakująca – „wszystko”.

– Dużo nauki, dużo nowego doświadczenia, dużo zwiedzania. Do dziś byśmy nie wiedzieli, że tak wiele potrafimy. To dla nas taka odskocznia od codzienności. Kiedyś było nie do pomyślenia, żeby coś takiego dla seniorów organizować. Dzięki tym projektom byłam pierwszy raz w operze i w teatrze. Tak mnie i koleżankom się to spodobowało, że teraz się skrzyknęmy i już za własne pieniądze i swoimi samochodami jeździmy uczestniczyć w kulturze. Takie światowe się zrobiliśmy – śmieje się pani Basia Makuch.

Dla Marianny Domann opera to nie pierwszyna.

– Miałam przyjaciół w Warszawie i jeździliśmy z mężem często do ich odwiedzać. W stolicy chodziłam do Teatru Wielkiego i do Filharmonii. Zamek Królewski to mam zdeptany, byłam w nim wielokrotnie. W Łazienkach też. Tam w pałacu Na Wodzie z lewej strony stoi Herkules a z prawej Apollo. To go pogłaskałam, wiadomo gdzie, aż przewodnik krzychał, żeby nie dotykać. W Wilanowie byłam z pięć razy O Sobieskim miałam większe pojęcie od oprowadzającego, bo ja dużo książek czytam i wiem, że nic nie wiem – żartuje pani Marianna.

dokończenie na str. 24

dokończenie ze str. 23

– To bardzo dobrze że są te programy unijne, ja to popieram. Teraz ludzie ze wsi wiedzą jak się ubrać, mówić potrafią. Wszystkie zajęcia mi się podobały. Mam różne rzeczy wykonane na warsztatach i aniołka, i jabłko, i wazonik, talerzyki malowane. Bardzo ciekawe były spotkania z dietetyczką i psycholożką – podkreśla pani Marianna.

Jerzy Sadłowski również jest zachwycony tym, co gmina robi dla seniorów.

– Mnie najbardziej podobały się wspólne wyjazdy. Byłem w teatrze w Toruniu byłem w Bydgoszczy w operze pierwszy raz, chociaż z żoną jeździliśmy do Teatru Wielkiego w Warszawie. Zajęcia malarskie, rzeźbiarskie, rękodzielnicze, teatralne też przypadły mi do gustu. Wcześniej byłem trochę takim samotnikiem, a w grupie kolegów i koleżanek z warsztatów poczułem się wyjątkowo dobrze. I cóż, stałem się duszą towarzystwa – mówi rozpromieniony pan Jurek.

Genowefa Dąbek żałuje jednego.

– Zbyt późno to się wszystko wydarzyło Mam tyle lat, że to jest moja końcówka życia. Dziewczyny

są młode, mają ledwo po siedemdziesiątce, a ja i Marianna Domann jesteśmy najstarsze. Gdy zaczęłam chodzić na te warsztaty to pojechałam do opery do Bydgoszczy do teatru do Torunia i do muzeum też. Dziękuję Bogu za to. Muzeum to była dla mnie nowość. Ile tam pięknych rzeczy zobaczyłam, niektóre bardzo stare, a niektóre trochę dziwne. Na zajęciach też wielu nowych rzeczy spróbowałam. Namalowałam sobie ładne drzewo na płótnie. Fajne było rzeźbienie w drewnie, każdy zrobił sobie co chciał, czy gruszkę, czy jabłko, czy grzyb. Staram się być jak najwięcej z ludźmi, a nie siedzieć w domu i w to pudło się gapić. Wtedy jest fest, dużo śmiechu, dużo żartów, można porozmawiać, pograć w gry, umysł rozruszać. Może jeszcze Agnieszka zrobi naukę tańca? Bardzo bym chciała – rozmarzyła się pani Gienia.

– Jestem miłośniczką warsztatów. Malowanie, rzeźbienie, czy robienie czegośkolwiek to moja pasja. Na takich zajęciach dla starszych ludzi dużo ręce pracują, oczy pracują, umysł też pracuje. To jest takie wyrwanie się z codziennej rzeczywistości. Można jeszcze zrobić w życiu coś, czego wcześniej czło-

wiek nie doświadczył. Pierwszy raz na tych warsztatach malowałam i to na płótnie. W glinie też wcześniej nie robiłam. Teraz suszę kwiaty w książkach i robię kompozycje za szkłem w ramach na nagrody w Dniu Seniora – wyjaśnia Elżbieta Rybińska.

– Dzięki tym programom pierwszy raz byłam na operetce w Bydgoszczy. W domu dziecka żeśmy jeździli do teatru w Warszawie na przedstawienia, ale dla dzieci. Teatr to całkiem inna rzeczywistość, gdy się widzi aktorów na żywo. Z wyjazdów jestem bardzo zadowolona, Agnieszka naprawdę super projekty robi: komputerowe, kosmetyczne, czy spotkania z panią psycholog i jest to super zorganizowane. Chciałabym, żeby były nadal i to jak najwięcej – tłumaczy przeciwniczka obecności Polski w Unii Europejskiej.

Zapytaliśmy Agnieszkę Krauze, czy w najbliższym czasie będzie kolejny program społeczny dla seniorów.

– Coś szykujemy – odpowiada z uśmiechem koordynatorka.

**Tekst i fot.
(jd)**

KALENDARIUM

10 października

1794 – Insurekcja kościuszkowska: klęska powstańców w bitwie pod Maciejowicami w czasie której został ciężko ranny i wzięty do niewoli Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej Tadeusz Kościuszko.

1947 – Wszedł do służby pierwszy ze 100 zakupionych przez Polskę amerykańskich ciężkich parowozów towarowych typu Ty246, potocznie zwanych „trumanami”

1968 – Telewizja Polska wyemitowała premierowy odcinek serialu Stawka większa niż życie w reżyserii Janusza Morgensterna.

11 października

1830 – W Warszawie odbył się pożegnalny koncert Fryderyka Chopina, który w listopadzie opuścił Polskę na zawsze.

1842 – W ramach reformy podziału administracyjnego Królestwa Polskiego obwody zastąpiono powiatami, a dotychczasowe powiaty okręgami sądowymi.

1994 – We Wrocławiu podczas promocji swej książki gen. Wojciech Jaruzelski został uderzony kamieniem w głowę.

12 października

1921 – Liga Narodów podjęła decyzję o podziale Górnego Śląska. Polska otrzymała 29% spornego terytorium, na którym znajdowało się 50% hut i 76% górnośląskich kopalń węgla.

1928 – W szpitalu dziecięcym w Bostonie po raz pierwszy użyto żelaznego płuca.

1999 – Według szacunków ONZ urodził się sześciomiliardowy mieszkaniec Ziemi.

13 października

1906 – Została założona Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (jako Prywatne Kursy Handlowe Męskie Augusta Zielińskiego)

1964 – Zakończyła się pierwsza wieloosobowa misja kosmiczna Woschod 1.

1998 – Telewizja Polsat rozpoczęła emisję sitcomu Miodowe lata.

14 października

1919 – Pruski Sejm przyjął uchwałę o podziale niemieckiego Śląska na prowincje: Dolny Śląsk ze stolicą we Wrocławiu i Górny Śląsk ze stolicą w Opolu.

1992 – Naczelnny archiwista państwowy Rosji Rudolf Pichoj przekazał prezydentowi Lechowi Wałęsie kopie dokumentów dotyczących zbrodni katyńskiej.

2012 – Austriak Felix Baumgartner ustanowił rekord świata skacząc ze spadochronem z wysokości około 39 km nad pustynią w Nowym Meksyku.

15 października

1832 – W Królestwie Kongresowym weszła do obiegu moneta dwunominałowa 15 kopiejek-1 złoty.

1941 – W Generalnym Gubernatorstwie wprowadzono karę śmierci dla Żydów opuszczających teren getta i dla Polaków udzielających Żydom schronienia.

1997 – Na pustyni w Nevadzie brytyjski kierowca Andy Green na samochodzie z napędem odrzutowym Thrust SSC przekroczył po raz pierwszy barierę dźwięku na pojeździe naziemnym.

16 października

1384 – Jadwiga Andegaweńska została koronowana w katedrze wawelskiej na króla Polski.

1929 – Franciszek Żwirko i Antoni Kocjan ustanowili na samolocie RWD-2 międzynarodowy rekord wysokości lotu (4004 m).

1958 – Telewizja Polska wyemitowała premierowy program Kabaretu Starszych Panów.

1978 – Arcybiskup metropolita krakowski kardynał Karol Wojtyła został wybrany na papieża jako pierwsza osoba spoza Włoch od 456 lat, przyjmując imię Jan Paweł II.

Źródło: wikipedia.org

Przeciwdziałają przemocy domowej

GOLUB-DOBRZYŃ ➤ Z okazji Międzynarodowego Dnia Bez Przemocy przypadającego na 02.10.2024 r. Miejski Ośrodek Polityki Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu wraz z Urzędem Miasta Golub-Dobrzyń zaoferowali mieszkańcom spektakl profilaktyczny Teatru Kurtyna z Gdyni pt. „Świąteczko w tunelu”

Przedstawienie miało na celu zwrócenie uwagi mieszkańców na to jak istotnym problemem jest przemoc oraz wszelkiego rodzaju uzależnienia. Przed występem publiczność otrzymała ulotki

informacyjne, gdzie uzyskać pomoc w przypadku doświadczania przemocy, bądź jakie instytucje powiadomić. Aktorzy teatru w ciekawy i prosty sposób przedstawili przede wszystkim zjawisko

przemocy, zaniedbania emocjonalnego oraz problem uzależnienia w rodzinie. Po zakończonym spektaklu artyści omówili i podsumowali przedstawione problemy, aktywnie zachęcając uczest-

ników wydarzenia do dyskusji. Spektakl był jednym z wielu działań profilaktycznych prowadzonych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

w Golubiu-Dobrzyniu, którzy na co dzień aktywnie przeciwdziałają przemocy domowej w naszym mieście.

(ak), fot. nadesłane

Jeśli dotyka Cię przemoc lub masz wiedzę, że ktoś z Twojego otoczenia jest krzywdzony zgłoś to!

PAMIĘTAJ- NIE JESTEŚ SAM!

Wysłuchamy, doradzimy, znajdziemy rozwiązanie. Z tobą pójdziemy *PO MOC!*

„Jaką różnicę robi tym, którzy umarli, sierotom czy bezdomnym to, czy szalona destrukcyjna siła nosi imię totalitaryzmu czy święte imię wolności i demokracji? „Oko za oko” czyni wszystkich ślepy. Jest wiele spraw, za które jestem gotów oddać życie, ale nie ma takich, za które byłbym gotów zabić”.

Mahatma Gandhi, „Historia moich zmagania z prawdą” (The Story of My Experiments with Truth), 1927 r.

Gdzie szukać przemocy?

1. Miejski Ośrodek Polityki Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej- ul. Kilińskiego 10, tel. 56 683 54 10 do 14
2. Policja- ul. Piłsudskiego 19 tel. 997 lub 112
3. Miejska Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Szkolna 37 (budynek przedszkola), tel. 56 683 54 10 do 14
4. Punkt Konsultacyjny i pierwszego kontaktu dla osób współuzależnionych oraz doświadczających przemocy domowej- ul. Szkolna 37, tel. 56 683 22 91
5. Poradnia Leczenia Uzależnień- ul. Koppa 1e, tel. 56 683 22 91
6. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 120 002
7. Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia tel. 800 154 030

Z okazji Międzynarodowego Dnia Bez Przemocy przypadającego na dzień 2 października w imieniu całego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej życzymy, aby każdy dzień był radosny i bezpieczny.

Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego
ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
Beata Meredyk-Chlebowska

Na malowniczej wyspie

XX WIEK ▶ Józef Piłsudski po odzyskaniu przez kraj niepodległości nie opuszczał go na długo. Najdłuższym wyjazdem był ten na Maderę w 1930 roku – wyspę położoną daleko na Atlantyku. Piłsudski wiedział już o swojej chorobie

Dotarcie do Madery w okresie przed pojawieniem się stałych linii lotniczych było nie lada wyzwaniem, zwłaszcza dla 63-letniego Piłsudskiego, który miał już zapewne objawy choroby nowotworowej. Podróż po cięgiem z Polski do Portugalii. Stamtąd należało wsiąść na pokład statku. Na pięknej Maderze siedzibą Piłsudskiego była willa Quinta Bettencourt. Później zyskała nieoficjalną nazwę „Casa do Marechal”, czyli „dom marszałka”. Nikt z miejscowych nie starał się zapamiętać ani tym bardziej wymówić trudnego słowa „Piłsudski”.

Dom był położony w ustronnej okolicy stolicy wyspy Funchal. Dom nie imponował wyglądem. Nie był pałacem. Był on wynajmowany przez wiele osób,

w tym pewną Holenderkę, a po śmierci Piłsudskiego zajmowali go Anglicy. W małym pokoju położonym obok ganku Piłsudski układał pasjanse. Była to jego ulubiona rozrywka. Poza tym wypoczywał. Dzień na Maderze skupiony był na spacerach, rozrywce i czytaniu. Piłsudski nie był zwyczajny tak długiego wypoczynku. Dotąd był w ogniu walki na wojnie lub w polityce. Po pewnym czasie na Maderze miał już ponoć dość widoku oceanu i ostantacyjnie odwracał krzesło, aby na niego nie patrzeć.

Przeciwnicy Piłsudskiego w kraju sztydził z jego wczasów. Układano prześmiewcze wierszyki, liczone na to, że marszałek do Polski już nie wróci i publikowano rozmaite karykatury.

Mówiono także, że na Maderę marszałek zabrał młodą panią doktor, która jest jego kochanką. Eugenia Lewicka miała 34 lata, Piłsudski ponad 60. Oboje znali się od 1924 roku. Niestety dla młodej pani doktor podróż na Maderę zakończyła się tragicznie. Wkrótce po powrocie i po odwiedzinach żony Piłsudskiego znaleziono ją martwą. Miała popełnić samobójstwo. Piłsudski był na jej pogrzebie przez 10 minut. Usiadł na tyłach kościoła. Może nam się to wydawać bezduszne, ale dodajmy, że Piłsudski nie był nawet obecny na pogrzebie swojej pierwszej żony.

Marszałek zmarł w 1935 roku na raka wątroby. Wcześniej dostał udaru oraz ciężko przeszedł grype. Choroby nakładały się na siebie, a jego stan pogarszał się.

W 1939 roku na Maderę przybyła na pokładzie statku Kościuszko wycieczka z Polski. Jej przedstawiciele chcieli zobaczyć miejsca, w których przebywał marszałek. Nie udało im się wejść do słynnej willi. Była ona zajmowana przez nowych lokatorów. 5 lat wcześniej na ścianie willi władze Madery umieściły tablicę mówiącą o pobycie Piłsudskiego. Ostatnia przed wojną wizyta Polaków na Maderze miała podniosły charakter. Odśpiewano nawet Pierwszą Brygadę przy akompaniamencie miejscowej orkiestry. Obecnie Madera przyciąga tysiące Polaków rocznie. Jest to miejsce odkrywania pięknych widoków, ale warto pamiętać, kto jako pierwszy odkrył uroki tej wyspy.

(pw)

XX wiek

Pierwszy spektakl

Po I wojnie światowej, następnie powstaniu wielkopolskim i wojnie polsko-bolszewickiej na naszych terenach było bardzo dużo osób, które mogły określać się mianem weteranów wojennych. Byli to wciąż młodzi mężczyźni, którzy zrzeszali się w Towarzystwach Powstańców i Wojaków. W czerwcu 1926 roku powstało ono także w Elgiszewie w powiecie wąbrzeskim.

Członkowie nowej organizacji w Elgiszewie wzięli się szybko do pracy. 21 listopada udało się zorganizować w miejscowym lesie zawody strzeleckie. Znamy nawet nazwiska ich zwycięzców. Nazwiska te są obecne w Elgiszewie do dziś. W 1926 roku wygrali: Wacław Krysztofiak, Stanisław Zieliński i Franciszek Popławski. Największą atrakcją było późniejsze przedstawienie teatralne, które odbyło się w jednej ze stodół. Wystawiono sztukę ludową

w trzech aktach pt. „Na wymiarze”. Reżyserem sztuki był nauczyciel Buchholz. Aktorzy, na co dzień mieszkańcy wsi, wywiązali się z zadania znakomicie.

Towarzystwo działało przez nie dale. Istnieją zdjęcia potwierdzające kolejne zbiórki, marsze i zawody. Może do 2026 roku uda się w 100-lecie wystawienia spektaklu odtworzyć w Elgiszewie sztukę „Na wymiarze”?

(pw)

XIX wiek

Nie chcieli koedukacji

W 1879 roku w Wąbrzeźnie pojawiły się głosy mówiące o stworzeniu szkoły mieszanej, czyli z klasami damsko-męskimi. Na początku pomysł zawetowano.

Do początków XX wieku powszechny system szkolnictwa ponadpodstawowego na całym świecie przewidywał istnienie klas jednopłciowych: męskich lub żeńskich. Wszystko zaczęło się zmieniać po rewolucji przemysłowej i kulturalnej. W mia-

steczach jak Wąbrzeźno do powołania mieszanych klas nie wystarczyła decyzja starosty (landrata), ale konieczna była także opinia związków wyznaniowych. Za klasami mieszanymi opowiedzieli się Niemcy protestanci. Przeciwno byli katolicy oraz gmina żydowska, która stanowczo opowiedziała się przeciwko tzw. „symultancie” (jak wówczas określano klasy mieszane).

W tamtych czasach regułą w niemieckich szkołach powszechnych było sadzanie dziewczynek na bokach klasy.

(pw)

XIX wiek

Wybory do skutku

1872 rok był dla Wąbrzeźna ciekawy politycznie. Wybierano nowego burmistrza i to aż trzykrotnie, a do tego władze w swojej desperacji musiały nawet skonfiskować jeden z numerów gazety wychodzącej w Toruniu.

Od 1862 roku burmistrzem Wąbrzeźna był Friedrich Hoeft. Był to nieco inne niż obecnie czasy, gdy

burmistrza wybierali radni i zazwyczaj był to urzędnik, który współdziałał z innym organem samorządu nazywa-

nym magistratem. W czerwcu radni wybrali burmistrzem Polaka, co nie spodobało się władzom niemieckim. Niem-

cy nie potwierdził wyboru i konieczne było kolejne głosowanie. Tym razem w sierpniu wygrał kolejny kandydat, ale także Polak. Największe oburzenie Niemców budził fakt, że radni polscy znajdowali większość w sojuszu z radnymi żydowskimi. Ostatecznie władze odgórnie wrzuciły na stanowisko burmistrza komisarycznego, który zarekwirował numer Gazety Toruńskiej, gdzie opi-

sano całą sprawę i wytoczyły proces dziennikarzom.

Ostatecznie, po pewnych perturbacjach na urząd wybrano Polaka – Mariana Gawina-Gostomskiego, który rządził aż do 1908 roku, a później na krótko mianowany został komisarycznym burmistrzem w 1920 roku, ale słabe zdrowie nie pozwoliło mu na pełnienie funkcji.

(pw)

Obrońca polskich granic

POSTAĆ ▶ Przybliżamy postać Oswalda Balzera, prawnika, który w 1902 roku bronił polskich praw do Morskiego Oka

Oswald Balzer urodził się w rodzinie austriackiego urzędnika Franza Balzera i Antoniny z Klossów 23 stycznia 1858 roku. Edukację rozpoczął w wieku 6 lat w szkole ludowej w Chodorowie.

Naukę kontynuował w Cesarsko-Królewskiej Szkole Wzorowej Rzymsko-Katolickiej we Lwowie. Po jej ukończeniu uczył się w C. K. Gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie, gdzie w 1878 roku

zdał egzamin dojrzałości. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego. Czwarty rok studiów odbył na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie zetknął się z Michałem Bobrzyńskim, Stanisławem Smolką i Władysławem Abrahamem.

W listopadzie 1883 roku uzyskał stypendium na uzupełniające studia w Berlinie. Balzer habilitował się dwa lata później na Uniwersytecie we Lwowie na podstawie pracy Geneza Trybunału Koronnego. W dniu 4 lutego 1885 roku wygłosił wykład habilitacyjny „Sądy kapturowe w Polsce”. W semestrze letnim tego samego roku rozpoczął prowadzenie wykładów na Uniwersytecie Lwowskim, w charakterze docenta prawa prywatnego polskiego. W maju 1887 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym na Uniwersytecie Lwowskim, gdzie pracował w latach 1887-1933. W 1890 roku został profesorem zwyczajnym prawa polskiego prywatnego i historii prawa polskiego. Uczniem profesora był m. in. późniejszy prof. Przemysław Dąbkowski.

W 1891 roku został dyrektorem Archiwum Krajowego Aktów Grodzkich i Ziemskich we Lwowie. W latach 1895-1896 pełnił funkcję rektora Uniwersyte-

tu Lwowskiego.

W 1902 roku reprezentował rząd Galicji w słynnym sporze pomiędzy Galicją, a Węgrami o Morskie Oko w Tatrach. Rozprawa ta miała miejsce przed sądem polubownym w Grazu. Wspierany przez wiele wybitnych osobistości tego okresu, w tym hr. Władysława Zamoyskiego, właściciela między innymi dóbr zakopiańskich, dra Aleksandra Mniszek-Tchorznickiego z Sanoka jako sędziego i przewodniczącego delegacji. Balzer wygrał ten proces i doprowadził do ustanowienia granicy w Tatrach pomiędzy Galicją, a Węgrami zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa polskiego. Granica w ustanowionym wtedy przebiegu obowiązuje do dziś i jest granicą państwową między Polską, a Słowacją.

Nie należał do stronnictw politycznych. Był założycielem (1901) i długoletnim prezesem Towarzystwa Naukowego we Lwowie, członkiem kilkudziesięciu polskich i zagranicznych instytucji naukowych, m. in. Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, Akademii Umiejętności w Pradze, Petersburgu, Sofii, Zagrzebiu, Towarzystwa Naukowego w Warszawie, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Wilnie, Przemyślu. Członek honorowy Towarzystwa

Muzeum Narodowe Polskie w Rapperswilu od 1898 roku, członek Towarzystwa Historycznego we Lwowie. Był członkiem Moskiewskiego Towarzystwa Archeologicznego, Towarzystwa Historycznego przy Uniwersytecie Petersburskim, Towarzystwa Historii i Starożytności Rosyjskich w Moskwie i członkiem korespondentem Cesarskiej Akademii Nauk w Petersburgu. Należał do Towarzystwa Przyjaciół Ossolineum, którego bibliotecze zapisał księgozbiór i spuściznę rękopiśmienniczą.

Podczas I wojny światowej na początku 1915 roku w Wiedniu wszedł w skład Komitetu Polskiego Archiwum Wojennego. Był członkiem Komisji Sejmowo-Konstytucyjnej Tymczasowej Rady Stanu (1917). Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zabierał głos między innymi w sprawie godła Polski, nazwy dla polskiej waluty (był zwolennikiem złotego) oraz bronił określenia Rzeczpospolita Polska. W krytycznym sierpniu 1920 roku Rada Obrony Państwa zaproponowała mu funkcję prezesa Trybunału Obrony Państwa. Zmarł 11 stycznia 1933 roku. Został pochowany na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie.

Opr. (Szyw)
fot. domena publiczna

XX wiek

Spór o Morskie Oko

Na początku XX wieku rozgrzał spór polsko-węgierski o przynależność Morskie Oka. Na szczęście udało się go Galicji (Polsce) wygrać i najszynniejsze polskie jezioro w tarach dziś znajduje się w naszym kraju.

Węgierskie i polskie osadnictwo na terenach tatrzańskich powodowało systematyczne kurczenie się pasa ziemi niczyjej i tworzyło potrzebę doprecyzowania granicy. Spór terytorialny pojawił się w 1575 roku, gdy właściciel państwa niedzickiego Olbracht Łaski zaczął zgłaszać roszczenia do części polskiego starostwa nowotarskiego między rzekami Białką i Leśnicą. Roszczenia podtrzymywał do 1634 roku kolejny właściciel ziem niedzickich, Jerzy Horváth-Palocsay. Podpisano wówczas umowę pomiędzy Polską, a Węgrami, wyznaczającą granicę w Tatrach. Biegła ona wówczas rzeką Białką i Białą Wodą na Mały Jaworowy Szczyt, a stamtąd granią główną przez Polski Grzebień, Zadni

Gerlach, Rysy, Mięguszwiecki Szczyt, Szpiglasowy Wierch.

Ponowne roszczenia węgierskie pojawiły się w 1769 r., gdy wysunięto żądanie przesunięcia granicy z Białej Wody na Rybi Potok, choć nie sprecyzowano żądań w górnej części Doliny Rybiego Potoku. Po I rozbiórze Polski do Węgier włączono jedynie starostwo spiskie, reszta ziem utworzyła należąca do Austrii Galicję. Na początku XIX wieku granica w nieznanych okolicznościach została przesunięta na linię Rysy – Żabia Grań – połączenie Rybiego Potoku z Białą Wodą.

W 1879 roku dawne dobra Palocsayów w Tatrach (tzw. dobra jaworzyńskie) kupił od ich spadkobiercy, barona Salomona, śląski książę Christian Hohenlo-

he. Natomiast dziesięć lat później, w 1889 roku, hrabia Władysław Zamoyski, korzystając z pomocy adwokata Józefa Stanisława Retingera, wygrał licytację dóbr zakopiańskich, tym samym nabywając między innymi dawną własność Homolacsów w Dolinie Rybiego Potoku. Spowodowało to nasilenie sporu o granicę w rejonie Morskiego Oka, którego apogeum przypadło na lata 1890-1901. Christian Hohenlohe rozpoczął napady na galicyjską stronę oraz doprowadził do wkroczenia na ten teren węgierskiej żandarmerii. Jego administrator w Jaworzynie podejmował ciągłe próby gospodarczej eksploatacji spornego obszaru poprzez wyrąb drewna, wypas owiec i bydła oraz polowania. W asyście węgierskiej

żandarmerii niszczył mostki i ścieżki turystyczne oraz utrudniał Polakom dostęp do jeziora. Władysław Zamoyski zmuszony był bronić granic swoich posiadłości podobnymi metodami.

W 1901 roku władze austriackie i węgierskie powołały wspólnie w Grazu Międzynarodowy Sąd Rozjemczy ds. ustalenia granicy w Tatrach. Austrię (de facto Galicję) reprezentowali Aleksander Mniszek-Tchorznicki (sędzia), Wiktor Korn (koreferent), prof. Oswald Balzer, a Węgrów Kálmán Lechoczky (sędzia), Lajos Lában (koreferent), Gyula Bölcs. Przewodniczącym sądu został prezes szwajcarskiego Trybunału Związkowego w Lozannie, Johann Winkler.

Strona galicyjska żądała utrzymania dotychczasowej granicy, biegnącej z Rysów Granią Żabiego do połączenia Rybiego Potoku z Białą Wodą. Węgrzy chcieli wytyczenia granicy z Rysów przez Czarny Staw pod Rysami i Morskie Oko, Rybim Potokiem do jego połączenia z Białą Wodą. Po obradach i wizji lokalnej sąd

zakończył spór 13 września 1902 roku wyrokiem przyznającym Galicji prawie wszystkie sporne ziemie.

Po wydaniu wyroku w sprawie granicy Hohenlohe wytoczył sprawę sądową przeciw Zamoyskiemu w 1907 roku, usiłując udowodnić swoje prawa do spornego terenu bez podważania jego przynależności do Galicji. Hohenlohe przegrał we wszystkich instancjach oraz kasację w Najwyższym Trybunale Kasacyjnym w Wiedniu w 1909 roku.

Po upadku monarchii austro-węgierskiej granica w tym miejscu stała się podstawą do wytyczenia granicy polsko-czechosłowackiej, pomimo zabiegów ze strony Polski o przejęcie części Spiszu.

W 1902 roku Oswald Balzer i Aleksander Mniszek-Tchorznicki otrzymali tytuł Honorowego Obywatela Królewskiego Wolnego Miasta Sanoka za skuteczną obronę polskich interesów – wygranie procesu z Węgrami w sporze o Morskie Oko.

(Szyw)

INFORMATOR DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU GOLUBSKO-DOBZYŃSKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE

Rolnictwo

Inne

Sprzedam owies, żyto, mieszaninę.
tel. 883-678-823

Zwierzęta

Narybek karpia, amura i inne gatunki.
Nowogród 39, tel. 602-382-266

Urząd Gminy Ciechocin
Ciechocin 172
tel. 56 683 77 81 lub 83

Urząd Gminy Radomin
Radomin 1a
tel. 56 683 75 22

PKS Dworzec Autobusowy
ul. Sokołowska 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 28 19

Oświata

Specjalny Ośrodek
Szkolno-Wychowawczy we Wielgim
Wielgie 80a
tel. 54 280 19 08

Publiczna Szkoła
Muzyczna I stopnia
w Golubiu-Dobrzyniu
ul. Konopnickiej 15
tel. 535 353 977
Filia w Kowalewie Pomorskim
ul. Odrodzenia 7
tel. 535 353 786

Szkoła Podstawowa nr 1
im. Konstytucji 3 Maja
ul. Zamkowa 19
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 25 56

Przedszkole Publiczne nr 2
im. Marii Konopnickiej
ul. Sienkiewicza 6
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 58 80

Poradnia
Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Żeromskiego 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 26 63
fax: 56 475 62 23

Przedszkole Publiczne
w Kowalewie Pomorskim
ul. Konopnickiej 13
tel. 56 684 15 22
tel. kom. 607 521 211

Szkoła Podstawowa
im. Marii Konopnickiej
w Kowalewie Pomorskim
ul. Jana Pawła II 2
tel. 56 684 01 85

Szkoła Podstawowa
im. Wojska Polskiego
w Pluskowężach
Pluskowęży 22a
tel. 56 684 15 41

Szkoła Podstawowa
im. Ireny Sendlerowej
w Wielkiej Łące
Wielka Łąka 11
tel. 56 684 38 20

Szkoła Podstawowa
im. Janusza Korczaka
w Wielkim Rychnowie
Wielkie Rychnowo 53
tel. 56 684 21 11

Szkoła Podstawowa
w Mlewie
Mlewo 4
tel. 56 684 23 34

Pomoc społeczna

Świetlica Socjoterapeutyczna
i Środowiskowa
ul. Sportowa 8
87-400 Golub-Dobrzyń
kom. 693 300 491

Dom Pomocy Społecznej
ul. PTTK 6
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 21 05

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
ul. J.G. Koppa 1
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 54 76
tel./fax: 56 682 03 91

Powiatowa Placówka
Opiekuńczo-Wychowawcza
Wielgie 80a
87-645 Zbójno
tel. 56 475 61 81
kom. 730 934 730

Miesjko-Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
87-410 Kowalewo Pomorskie
ul. Św. Mikołaja 5
tel. 56 684 11 30
kom. 601 839 676

Zdrowie

Pogotowie numer alarmowy 999
lub 112 z telefonów kom.

Szpital Powiatowy
ul. J.G. Koppa 1e
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 22 91

Gol-Med - NZOZ
ul. Szosa Rypińska 30c
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 54 88

Nasz-Medyk - NZOZ
ul. Szosa Rypińska 4a
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 28 81
kom. 509 354 026

Apteka Osiedlowa
ul. Marii Konopnickiej 12
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 491 98 88

Apteka Dobra
ul. Pod Arkadami 4/6
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 472 16 64

Apteka Puls
ul. Marii Konopnickiej 7a
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 477 00 71

Numery alarmowe

Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ul. Lipnowska 9
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 22 44 lub 45
numer alarmowy 998
lub 112 z telefonów kom.

Komenda Powiatowa Policji
ul. Piłsudskiego 19
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 47 754 92 00 lub 21
numer alarmowy 997
lub 112 z telefonów kom.

Posterunek Policji
w Kowalewie Pomorskim
ul. Plac Wolności 6
tel. 47 754 91 10
kom. 602 661 927

Pogotowie energetyczne 991
Pogotowie gazowe 992
Pogotowie ciepłownicze 993
Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Administracja

Urząd Miejski w Golubiu-Dobrzyniu
ul. Plac 1000-lecia 25
tel. 56 683 54 10

Urząd Miejski w Kowalewie Pom.
ul. Konopnickiej 13
tel. 56 684 10 24

Starostwo Powiatowe
ul. Plac 1000-lecia 25
tel. 56 683 53 80 lub 81

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Sokołowska 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 491 14 75

Urząd Skarbowy
ul. J.G. Koppa 1A
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 491 80 20

Powiatowy Urząd Pracy
ul. Szosa Rypińska 26
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 52 30-33

Urząd Gminy Golub-Dobrzyń
ul. Plac 1000-lecia 25
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 54 00-03

Urząd Gminy Zbójno
Zbójno 178a
tel. 54 280 19 21 lub 84

Zespół Szkół
im. Lecha Wałęsy
w Kowalewie Pomorskim
ul. Św. Mikołaja 6
tel. 56 684 15 03

Zespół Szkół nr 2
ul. Kilińskiego 31
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 25 49
fax: 56 683 47 07

Zespół Szkół nr 1
im. Anny Wazówny
ul. PTTK 28
87-400 Golub-Dobrzyń
tel./fax: 56 683 54 50

Zespół Szkół Miejskich
(Szkoła Podstawowa nr 2
im. Orła Białego,
Ogólnokształcąca Szkoła
Sztuk Pięknych)
ul. Żeromskiego 11
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 20 26

Zespół Szkół nr 3
ul. Konopnickiej 15
87-400 Golub-Dobrzyń
tel. 56 683 25 53

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych tygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

NOWOŚĆ!

Ogłoszenia
drobne ze
zdjęciem!

Ogólnopolski Policyjny Dzień Odblasków

REGION ➤ 1 października obchodzony jest Ogólnopolski Policyjny Dzień Odblasków, który rozpoczyna kampanię „Świeć przykładem”. Mamy początek jesieni. Już szybciej robi się ciemno i częściej są trudniejsze warunki na drogach. Akcja potrwa do 31 grudnia i ma na celu zwrócenie uwagi na obowiązek posiadania przez pieszych elementów odblaskowych

Według prawa zgodnie z art. 11. ust. 4a Ustawy Prawo o ruchu drogowym: „Pieszy poruszający się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym jest obowiązany używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu, chyba, że porusza się po

drodze przeznaczonej wyłącznie dla pieszych lub po chodniku.”

Celem rozpoczętej właśnie akcji „Świeć przykładem” jest zachęcenie jak największej liczby pieszych do korzystania z elementów odblaskowych, nie tylko po zmroku poza obszarem zabudowanym, ale również w obsza-

rze zabudowanym na nieoświetlonych lub słabo oświetlonych odcinkach dróg. W okresie jesienno-zimowym policjanci zalecają jednak, by zadbać o swoje bezpieczeństwo także w mieście, bo ciemne ubrania ograniczają widoczność. Ponieważ we wtorek (1 października) obchodzony

był Ogólnopolski Policyjny Dzień Odblasków, policjanci ruchu drogowego wręczali opaski odblaskowe pieszym i rowerzystom.

Warto przypomnieć, że, jak wykazują eksperymenty, po zmroku pieszy ubrany w ciemny strój jest widziany przez kierującego pojazdem z odległości

około 30 metrów. Natomiast osoba piesza, mająca na sobie elementy odblaskowe, staje się widoczna nawet z odległości 150 metrów, co pozwala kierowcy wyhamować i bezpiecznie ją ominąć.

(red.), fot. KPP Lipno

Piłka nożna

Porażka w Wabczu

W sobotnie popołudnie zawodnicy Drwęcy udali się do odległego Wabcza, gdzie po meczu walki musieli uznać wyższość przeciwnika.

Mecze w Wabczu dla Miejskiego Klubu Sportowego Drwęca Golub-Dobrzyń nigdy nie są spacerkiem. Gospodarze od samego początku postavili bardzo ciężkie warunki. W 10. minucie gospodarze wyszli na prowadzenie. Bramkę zdobył po strzale głową Urycki. Zawodnicy Drwęcy dążyli do wyrównania. Doskonałą okazję ku temu miał Kicerman, jednak z najbliższej odległości nie umieścił piłki w bram-

ce. Druga połowa meczu toczyła się pod dyktando gości, ale mimo wielu dogodnych sytuacji piłka nie znalazła drogi do bramki gospodarzy. Znakomite sytuacje marnowali Bisowski, Lewandowski oraz Kamiński. Mecz ostatecznie zakończył się przegraną 1:0.

– Bardzo żałujemy tego meczu, gdyż w przypadku wygranej mogliśmy zająć na fotelu lidera – podkreśla Dariusz Gołoś, prezes

MKS-u. – Gospodarze postavili na walkę fizyczną, która przyniosła im wygraną. Mimo porażki naszym zawodnikom należą się brawa. Do końca dzielnie walczyli, by odmienić losy meczu. Teraz czas na mecz derbowy, w którym obiecujemy walkę o każdy centymetr boiska.

„Drwęca” wystąpiła w następującym składzie: Miłosz Szponikowski, Filip Rzepecki (Mateusz Gąsiorowski), Dawid Bisowski, Michał Kamiński, Kacper Pliszczynski, Marcel Żuławski (Szymon Marunowski), Marcel Kicerman (Dorian Mielewczyk), Michał Zgardowski, Remigiusz Lewandowski, Dawid Pawłowski (Radosław Pytel), Dawid Murawski (Szymon Rosołowski).

Po dziewięciu kolejkach Drwęca ma na koncie 18 punktów i jest trzecia w tabeli toruńskiej A-klasy. W sobotę od godz. 11.00 derby z Pogronem Zbójno.

(Szyw)

TYGODNIK REGIONU
GOLUBSKO-DOBZYŃSKIEGO

CGD

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3600 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

REKLAMA

ŻYJ BEZ BÓLU KRĘGOSŁUPA

mytnikconcept Method Massage Therapy

NOWOCZESNA SKUTECZNA METODA
USUWANIA BÓLU KRĘGOSŁUPA, STAWÓW I MIĘŚNI

**Gabinet Terapii Manualnej
Ludmiła Maciejewska zaprasza:
Golub-Dobrzyń, ul. Wojska Polskiego 3C**
(poprzedni budynek NZOZ Nasz Medyk)

Obowiązuje wcześniejsza rejestracja

882 787 070

www.polskiemasaze.pl

REKLAMA

KamPio

Catering

kamilakampio
661 054 084

ORGANIZUJEMY:
wesela, chrzciny, komunie, konsolacje (stypy),
spotkania okolicznościowe

POLECAMY:
dania mięsne, garmazeryjne, zupy,
ciasta i torty

Aktywny Rodzic

– trwa nabór wniosków

REGION ▶ 50 tys. wniosków o świadczenia z programu Aktywny Rodzic wpłynęło do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tylko pierwszego dnia. Najwięcej wniosków złożono na Platformie Usług Elektronicznych ZUS (eZUS) oraz w aplikacji mobilnej mZUS

Od 1 października ZUS zaczął przyjmować wnioski o świadczenia z programu Aktywny Rodzic. – Od północy do godziny 10:00 złożono 50 tys. wniosków, z tego najwięcej przez Platfor-

mę Usług Elektronicznych ZUS (eZUS) – 34 386 i aplikację mZUS – 7929. Wnioski przyjmowane są wyłącznie drogą elektroniczną przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS (eZUS), aplikację

mobilną mZUS, portal Emp@tia i przez bankowość elektroniczną – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Na Aktywnego Rodzica składają się trzy świadczenia: „Aktywni rodzice w pracy”, „Aktywnie w żłobku” i „Aktywnie w domu”.

Świadczenie aktywni rodzice w pracy to 1500 zł miesięcznie na każde dziecko w wieku od 12. do 35. miesiąca życia, które nie chodzi do przedszkola, żłobka, klubu dziecięcego ani nie zajmuje się nim dzienny opiekun. Jeżeli maluch ma odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności, to wsparcie wyniesie 1900 zł. Co ważne świadczenie zależy od aktywności zawodowej rodziców.

Aktywnie w żłobku zastąpiło obecne dofinansowanie w wysokości do 400 zł do opłaty za pobyt w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech. Świadczenie kierowane jest do rodziców dzieci, które

korzystają ze żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna. Wsparcie wyniesie do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub 1900 zł, jeżeli dziecko ma odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności. Świadczenie nie pokrywa kosztów wyżywienia. Co ważne, jeśli opłata za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna będzie wyższa niż 2200 zł, to świadczenie aktywnie w żłobku nie będzie przysługiwać. Z dofinansowania można korzystać do końca roku szkolnego, w którym dziecko skończy 3 lata, a gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – do końca roku szkolnego, w którym skończy 4 lata.

Trzecie świadczenie, **aktywnie w domu** będzie przysługiwać na takich samych zasadach, jak obecnie funkcjonujący rodzinny kapitał opiekuńczy. Nowością będzie możliwość uzyskania pieniędzy na każde – w tym na pierwsze i jedyne dziecko – w wieku od 12. do ukończenia

35. miesiąca życia. Świadczenie wyniesie 500 zł miesięcznie przez dwa lata, niezależnie od tego, czy dziecko ma odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności.

Pierwsze wypłaty środków z programu Aktywny Rodzic planowane są na przełomie listopada i grudnia. Co ważne na to samo dziecko za dany miesiąc ZUS wypłaci tylko jedno ze świadczeń. Każdy rodzaj wsparcia obwarowany jest określonymi warunkami i wybór rodzica nie jest dowolny, a zależy od sytuacji zawodowej czy też formy opieki nad dzieckiem. Będzie można jednak zastąpić jeden rodzaj wsparcia drugim, na przykład, gdy zmieni się sytuacja zawodowa wnioskodawcy.

Program Aktywny Rodzic adresowany jest również do beneficjentów dotychczas funkcjonującego rodzinnego kapitału opiekuńczego (RKO) i dofinansowania żłobkowego 400 zł.

(red), fot. ZUS

Region

ZUS zakończył wypłatę czternastek

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakończył wypłatę czternastych emerytur. Ostatnie czternastki trafiły do osób pobierających zasiłek lub świadczenie przedemerytalne, których termin płatności świadczenia za wrzesień przypadał 1 października. W sumie w województwie kujawsko-pomorskim dodatkowe świadczenie otrzymało ponad 383,4 tys. osób.

Każdy uprawniony otrzymał już czternastą emeryturę. Świadczenie było przyznawane „z urzędu”, bez konieczności składania wniosku. – W województwie kujawsko-pomorskim ZUS wypłacił ponad 383,4 tys. czternastek na łączną kwotę ok. 566,3 mln zł. Zdecydowana większość uprawnionych otrzymała dodatkowe świadczenie na konto w banku, co wynika z faktu, że coraz więcej emerytów i rencistów otrzymuje świadczenie z ZUS-u bezpośrednio na rachunek bankowy. Wskaźnik ubankowienia świadczeń długoterminowych wypłacanych przez Zakład obecnie wynosi 79,2 proc., w województwie kujawsko-pomorskim 80,7 proc. – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Dodatkowe świadczenie otrzymały osoby, które na ostatni dzień sierpnia miały prawo do emerytury, renty lub innego świadczenia długoterminowego z ZUS-u. Pełną kwotę wsparcia, czyli 1780,96 zł

brutto otrzymali emeryci i renciści, których wysokość świadczenia podstawowego nie przekroczyła z 900 zł brutto. – W przypadku uprawnionych, którzy mieli przyznane świadczenie powyżej tej kwo-

ty, czternastka została zmniejszona zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”, przy czym, aby uzyskać prawo do dodatkowego świadczenia, musiało ono wynosić co najmniej 50 zł. Oznacza to, że czternastki nie

otrzymały osoby, których emerytura czy renta była wyższa niż 4630,96 zł brutto – wyjaśnia rzeczniczka.

Dodatkowej jednorazowej wypłaty nie otrzymały także osoby, których świadczenie główne było zawieszane na dzień 31 sierpnia np. z powodu przekroczenia limitów dorabiania.

Dodatkowe świadczenie pieniężne oprócz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych swoim świadczeniobiorcom wypłacał także KRUS, Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Wojskowe Biura Emerytalne i Biuro Emerytalne Służby Więziennej. W przypadku zbiegu prawa do świadczeń np. emerytury z ZUS i KRUS osobie uprawnionej przysługiwało tylko jedno dodatkowe roczne świadczenie pieniężne, które wypłacił ZUS.

(red), fot. ZUS

Renta wdowia – dla kogo?

REGION ▶ Od 1 stycznia 2025 r. osoby uprawnione będą mogły składać wnioski o tzw. rentę wdowią, przy czym prawo do tego świadczenia zostanie przyznane od miesiąca, w którym złożony został wniosek, jednak nie wcześniej niż od 1 lipca 2025 r. W przypadku wniosków złożonych do 30 czerwca 2025 r. prawo do renty wdowiej będzie przysługiwało od 1 lipca 2025 r. Dlatego na złożenie wniosku uprawnione osoby będą miały 6 miesięcy

Wnioski
o renty wdowie
od 1 stycznia
2025 roku

Renta wdowia to świadczenie dla wdów i wdowców, którzy mają prawo do co najmniej dwóch świadczeń emerytalno-rentowych, w tym renty rodzinnej po zmarłym małżonku. Obecnie mogą pobierać tylko jedno z tych świadczeń

wyższe lub wybrane. Już niebawem to się zmieni. – Od nowego roku będą mogli wybrać, czy chcą otrzymywać całą rentę rodzinną i 15 proc. własnego świadczenia, czy odwrotnie. Przy czym od 1 stycznia 2027 r. drugie świadczenie zostanie

zwiększone do 25 proc. Taki wybór będą miały również osoby, które mają prawo do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, czy renty szkoleniowej – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Komu ZUS będzie wypłacał świadczenie w zbiegu z rentą rodzinną

Samo bycie wdową czy wdowcem nie wystarczy do uzyskania prawa do renty wdowiej. Renta wdowia będzie przyznawana na wniosek po spełnieniu określonych warunków. Trzeba mieć ukończony powszechny wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet, 65

lat dla mężczyzn, pozostawać we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka, nabyć prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż przed ukończeniem 55 lat (kobieta) i 60 lat (mężczyzna). – To oznacza, że wdowa, która nabyła prawa do renty rodzinnej w wieku 40 czy 50 lat nie będzie miała prawa do 15 proc. dodatkowego świadczenia. Ze zwiększenia nie skorzystają także osoby, które pozostają obecnie w związku małżeńskim. Należy również pamiętać o tym, że prawo do wypłaty renty wdowiej ustaje z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego – wyjaśnia rzeczniczka.

Maksymalna wysokość świadczeń wypłacanych w zbiegu

Wysokość sumy świadczeń

ustalonych w zbiegu nie może przekroczyć trzykrotności kwoty najniższej emerytury, tj. obecnie 3x 1780,96 zł, czyli łącznie 5342,88 zł. Do tego limitu wliczane są także świadczenia wypłacane przez instytucje zagraniczne oraz inne niż jednorazowe świadczenia i dodatki wypłacane na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów. Jeśli suma świadczeń w zbiegu przekroczy trzykrotność najniższej emerytury, świadczenie zostanie pomniejszone o kwotę przekroczenia.

Od kiedy będą przyjmowane wnioski

Wniosek o rentę wdowią (ERWD) będzie dostępny od 1 stycznia 2025 r. na stronie internetowej ZUS-u i w każdej placówce Zakładu.

(red), fot. ZUS

Region

Pobierasz rentę rodzinną? Pamiętaj

Studenci, którzy pobierają rentę rodzinną z ZUS-u, muszą pamiętać, aby do końca października zgłosić wniosek o dalszą wypłatę świadczenia razem z zaświadczeniem z uczelni, że dalej się uczą. Dzięki temu ZUS będzie mógł wypłacić im rentę rodzinną także za październik. Jeśli komplet dokumentów wpłynie z opóźnieniem, np. w listopadzie, renta rodzinna za październik przepadnie.

Zaświadczenie powinny dostarczyć osoby, które w październiku rozpoczęły studia oraz studenci, których poprzednie zaświadczenie było wydane tylko na rok (do września). – Zaświadczenia nie trzeba składać po-

nownie, jeśli uczelnia wydała je na cały okres trwania nauki (np. studia 5-letnie). Wówczas ZUS będzie wypłacał rentę rodzinną przez cały ten okres, ale w każdej chwili można sprawdzić, czy pobierający rentę faktycznie nadal się uczy – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Nie warto zwlekać z dopełnieniem formalności, by nie stracić październikowego świadczenia. Wypłata renty rodzinnej przysługuje od miesiąca złożenia wniosku wraz z zaświadczeniem. – Jeśli student spóźni się i dokumenty złoży dopiero w listopadzie wtedy rentę rodzinną za październik straci – dodaje rzeczniczka.

Renta rodzinna przysługuje dzieciom do ukończenia 16. roku życia, a jeśli kontynuują

naukę – nawet do 25. roku życia. Studenci, którzy skończą 25 lat na ostatnim roku studiów, mogą otrzymywać rentę aż do jego zakończenia. Bez ograniczeń wiekowych rentę rodzinną mogą pobierać dzieci, które do ukończenia 16. roku życia lub w trakcie nauki, a przed 25. rokiem życia, stały się całkowicie niezdolne do pracy. W ich przypadku nie ma znaczenia to, czy się uczą.

Uwaga!

Osoby pobierające rentę rodzinną muszą pamiętać, aby na bieżąco informować ZUS o przerwaniu nauki lub zakończeniu jej przed terminem. Jeśli tego nie zrobią, to ZUS będzie nadal wypłacał rentę, którą trzeba będzie później zwrócić z odsetkami.

(red)
fot. ZUS

Region/Kraj

Gotowi na pomoc

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest przygotowany do obsługi świadczenia interwencyjnego. Jest to wsparcie finansowe dla przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku powodzi.

– Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą, którzy zostali poszkodowani w wyniku powodzi, mogą ubiegać się o przyznanie świadczenia interwencyjnego. Rolą tego świadczenia jest wsparcie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej – mówi rzeczniczka ZUS Wojciech Dąbrowska.

Jak dodaje, obsługiwane przez ZUS świadczenie przeznaczone jest dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na 16 września 2024 r. Kierowane jest zarówno do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w tym wspólników spółek cywilnych, osób prawnych jak i jednostek organizacyjnych niebędących osobą prawną (której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną).

Świadczenie interwencyjne będzie przyznawane po złożeniu, przygotowanego przez ZUS, wniosku RSI – „Wniosek o świadczenie interwencyjne przeznaczone na wsparcie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorcy poszkodowanego w wyniku powodzi”.

Wniosek można złożyć elektronicznie (Platforma Usług Elektronicznych ZUS/eZUS) w formie pisma ogólnego POG, do którego należy

dołączyć wniosek o świadczenie interwencyjne. Niezbędne dokumenty można też złożyć w formie papierowej w dowolnej placówce ZUS lub w punkcie mobilnym. Wniosek w formie interaktywnego formularza będzie dostępny na stronie www.zus.pl.

– Przedsiębiorcy bez dostępu do internetu lub potrzebujący wsparcia przy wypełnianiu wniosku będą mogli skorzystać z pomocy pracowników ZUS w dowolnej placówce, w tym w punktach mobilnych Zakładu – mówi Dąbrowska. – Świadczenie przysługuje co do zasady w wysokości wskazanej przez przedsiębiorcę we wniosku – dodaje.

Przedsiębiorca otrzyma świadczenie po spełnieniu warunków: jeśli bezpośrednio w wyniku powodzi poniósł szkodę materialną uniemożliwiającą dalsze prowadzenie działalności, jeśli zobowiąże się do prowadzenia działalności gospodarczej przez co najmniej 6 miesięcy od dnia otrzymania świadczenia interwencyjnego oraz jeśli zobowiąże się do utrzymania poziomu zatrudnienia przez 6 miesięcy od 16 września 2024 r.

(red)

Ułani znowu wygrali

PIŁKA NOŻNA ▶ W ostatniej kolejce B-klasy piłkarze Ułani Skępsk podejmowali u siebie zespół Unii II Wąbrzeźno. Mecz zakończył się pogromem gości – 6:0

Pierwsza bramka dla Ułani Skępsk padła po indywidualnej akcji na skrzydle Łukasza Piotrowskiego. Kolejna, po rzucie z autu, gdy Paweł Licznarski trafił uderzeniem głową. Kolejna to strzał z dystansu i Licznarski ponownie pokonał bramkarza. Pierwsza połowa zakończyła się wynikiem 3:0.

Po przerwie gospodarze od razu zaczęli wysoki pressing i zdobyli kolejne bramki. Na 4:0 trafił Patryk Juszcak strzałem z 16 metrów pod poprzeczkę. W 50. minucie piątą bramkę dla Ułanych strzelił ponownie Licznarski, kompletując tym samym hat-trick. Listę strzelców zamknął Dariusz Kociński, który mocnym strzałem z rzutu wolnego przełamał ręce bramkarza rywali. Po tym голу trener dał szansę zawodnikom z ławki rezerwowych, dokonując aż 7

zmian.

– Praktycznie w całym meczu dominowaliśmy na boisku –

podkreśla Paweł Licznarski, trener i jednocześnie piłkarz w Ułani Skępsk. – Po niefortunnych

ostatnich meczach drużyna dobrze zareagowała, wracając na właściwe tory, pokazując cha-

rakter w tym spotkaniu. Warto też podziękować kibicom za tak liczne przybycie oraz doping, który niósł piłkarzy do zwycięstwa.

Ułani Skępsk wystąpili w następującym składzie: Grześlak – Galon (Rutkowski), Jeka, Małkowski (Ziółkowski), Bułkowski, Bułkowski (Górski), Kociński (Wiśniewski), Juszcak (Drożdża), Wiczyński (Kowalski), Piotrowski (Przybyszewski), Licznarski. Na ławce byli także: Jenczewski i Manelski.

Po tym meczu Ułani mają na koncie 8 punktów i zajmują ósme miejsce w tabeli grupy II toruńskiej B-klasy. W najbliższej kolejce pauzują, a kolejne spotkanie rozegrają z najsłabszym w tabeli Jeziorakiem Zbiczno.

(Szyw)

fot. nadesłane

Golub-Dobrzyń

Urodzinowy maraton

Justyna Piotrowicz to druga biegaczka EnDo Golub-Dobrzyń, która stała się maratończykiem. Uzyskała świetny czas.

Okazuje się, że zawodniczka od dawna myślała nad pokonaniem tego dystansu i zdecydowała, że zrobi sobie prezent urodzinowy w tym roku. 29 września w Warszawie stanęła na starcie jubileuszowego ma-

ratonu Nationale Nederlanden Maraton Warszawski. Dlaczego zdecydowała się właśnie na ten maraton?

– To jeden z największych maratonów w Polsce, a dodatkowo odbywa się w naszej stolicy.

Justyna swoje przygotowania rozpoczęła dawno, systematycznie trenowała bieganie z elementami wzmacniającymi, raz w tygodniu robiła dłuższe wybieganie, które pozwoliło przyzwyczaić stawy oraz wytrenować

mięśnie do większego wysiłku. Wszystkie te ważne jednostki treningowe pozwoliły, aby Justyna na spokojnie, z uśmiechem i bez żadnych problemów ukończyła swój pierwszy maraton – wyjaśnia Piotr Piskorski z EnDo

Golub-Dobrzyń.

Dzięki pracy oraz zaangażowaniu zawodniczka spełniła swoje marzenie i ukończyła maraton ze świetnym czasem 05:03:31.

(red.), fot. nadesłane

GOLUB- CGD.PL

Znajdziesz nas również na:

Golub-CGD

@golubCGD

